

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Surun sanat:

Kahden vakavan onnettomuuden uutisoinnin otsikointia

Hietamies, Kristiina

2016 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu
Tikkurila

Hietamies Kristiina
YAMK Kriisi- ja erityistilanteiden
johtamiskoulutus
Opinnäytetyö
Syyskuu 2016

Tekijä Kristiina Hietamies Ohjaaja Petri Tani
Surun sanat, kahden vakavan onnettomuuden uutisoinnin otsikointia

Vuosi 2016 Sivumäärä 49

Opinnäytetyön tavoitteena ja tutkimuskysymyksenä oli pohtia kahden suuren printtimedian uutisointia otsikkotasolla koskien Estonian uppoamisonnettomuutta 1994 ja Konginkankaan bussiturmaa 2004. Lisäkysymyksenä selvitettiin, millaisilla kerrontatavoilla onnettomuuksien uutisotsikointi tehtiin sekä kuinka tämä lukijakunnalle tarkoitettu uutisointi muuttui viikon aikana tapahtuneesta.

Teoreettisina viitekehyksinä olivat kriisiviestintä, uutisoinnin tiedonsiirto, yhteisöllisyys ja sanoman levittäminen suurelle yleisölle. Otsikointimateriaali oli jaettu neljään kerrontatapaan, käyttäen sisällönanalyysin menetelmää. Kerrontatavat olivat didaktinen, dramaattinen, eepinen ja lyyrinen kerrontatapa.

Opinnäytetyössä tarkasteltiin median kerrontatapojen ja -tyylien lisäksi tutkimuskirjallisuutta, joka pohjautui siihen, miten onnettomuuksien uutisointi onnistui ja mitä onnettomuuden jälkeisten päivien uutisoinnissa korostettiin. Lisäksi esitellään esimerkein otsikointimateriaalia.

Uutisoinnin yhtenä tärkeimmistä elementeistä oli yhteisöllisyyden korostaminen, joka tarjoaa suurelle yleisölle mahdollisuuden surra surevien kanssa ja saada faktatietoa tapahtuneesta sekä onnettomuuden syistä. Työn aihepiiri ja median uutisoinnin kerrontatapojen ymmärtäminen oli tärkeää kriisityön ammattilaiselle. Ammattilainen altistui median uutisoinnille samalla tavoin kuin suuri yleisö.

Asiasanat: Suuronnettomuus, kriisi, kriisiviestintä, uutisoinnin kerrontatavat

Kristiina Hietamies

Tutor: Petri Tani

Words of sorrow, the analysis of the headlines of two serious accidents

Year 2016

Pages 49

The aim of this thesis was to reflect on the headings of two accidents; the sinking of the Estonia ship in 1994 and the Konginkangas bus disaster in 2004, written in two major newspapers.

An additional exploration was conducted relating to the narratives used in the newspapers' headlines and how these headlines, aimed at the public, changed within a week from the accidents.

The theoretical frameworks were crisis communication, reportage's data transfer, sense of community and the spreading of the message to the wider public. The headline material was divided into four narration techniques and content analysis method is also used. The four narration techniques were didactic, dramatic, epic and lyrical.

The thesis examines, in addition to the narration techniques, the research literature which was based on the success of the reportages and what was highlighted in the reportages written a few days after the accidents. Furthermore, examples of the headings are presented.

One of the most important elements was how the sense of community was highlighted. This sense of community provides the opportunities to mourn with the mourning people and get the facts about the event in addition to the reasons of the accident.

The topic of this thesis and the understanding of the reportages' narratives were important for professionals working within crisis intervention.

Key terms: Catastrophe, crisis, crisis communication, reportage narratives

Sisällys

1	Johdanto.....	7
	1.1 Tutkimuskysymys.....	8
2	Teoreettinen viitekehys.....	9
	2.1 Suuronnettomuuden määritelmä:	9
	2.2 Kriisitilanne	9
	2.3 Kriisiviestintä	9
3	Perusoikeuksista viestinnässä	11
	3.1 Valtionhallinnon ohjeet ja yhteiskunnan turvallisuusstrategia	12
	3.2 Otsikko uutisoinnissa	13
	3.3 Popularisointi	14
4	Eepinen, dramaattinen, lyrinen ja didaktinen kerrontatapa uutisoinnissa	15
	4.1 Didaktinen kerrontatapa	16
	4.2 Dramaattinen kerrontatapa	16
	4.3 Eepinen kerrontatapa	16
	4.4 Lyrinen kerrontatapa.....	17
5	Onnettomuuksien tapahtumaselostukset	18
	5.1 Estonian uppoaminen.....	18
	5.2 Konginkankaan bussiturma	19
6	Estonian uppoamisonnettomuuden uutisoinnista	20
	6.1 Viestintästrategioista Estonia-onnettomuuden uutisoinnissa.....	20
	6.2 Estonia-onnettomuuden viestinnän ongelmia ja onnistumisia	21
7	Konginkankaan bussionnettomuuden uutisoinnista	22
	7.1 Syyllisten ja syiden etsintä Konginkankaan bussiturman uutisoinnissa	24
8	Uutisoinnin otsikointien esittelyä	24
	8.1 Estonian uutisotsikkoja.....	25
	8.1.1 Esimerkkejä Estonian onnettomuuden otsikoinneista:	26
	8.2 Konginkankaan uutisotsikkoja.....	26
	8.2.1 Esimerkkejä Konginkankaan uutisoinnin otsikoinneista:	27
9	Materiaalin analyysimenetelmä	27
	9.1 Sisällönanalyysi	27
10	Pohdinta	28
	Kuviot.....	33
	Liitteet.....	34

1 Johdanto

Opinnäytetyön tarkoituksena oli arvioida kahden suuren printtimedian uutisointia otsikkotasolla koskien Estonian uppoamisonnettomuutta 1994 ja Konginkankaan bussiturmaa 2004. Materiaali koostui Helsingin Sanomien ja Ilta-Sanomien otsikoista viikon ajalta onnettomuuksista, ja se oli jaettu neljään median käyttämään kerrontatapaan käyttäen apuna sisällönanalyysin periaatteita. Helsingin sanomat ja Ilta-Sanomat valikoituivat materiaaliksi suuren levikin ja tunnettavuutensa tähden. Valintaan vaikutti myös otsikkomateriaalin helppo saatavuus.

Tutkimusmateriaalin ajankohta valikoitui tekijän päätöksellä juuri onnettomuuden jälkeisiin noin seitsemään päivään, koska kiinnostuksen kohteena oli se, miten kaksi lehteä uutisoi tapahtumista heti tapahtuman jälkeen.

Aineistoa tarkastellessa tuli esille journalistiikassa yleisesti käytössä olevat viestinnän muodot: Tapahtuman tiedonsiirtoa yleisölle, yhteisyyden tuottamista ja viestin levittämistä, jotka toimivat ohjenuorana uutisotsikoinnin jaottelussa. (Huhtala & Hakala, 2007.)

Teoreettisena viitekehyksenä oli kriisiviestintä ja sen tiedonsiirto, yhteisöllisyyden rakentaminen ja sanoman levittäminen. Nämä teemat kumpuavat yleisön tarpeesta vuorovaikutukseen ja tilanteen ymmärrykseen (Huhtala & Hakala, 31, 2007).

Onnettomuuden tapahtumista uutisoidaan eri kerrontatavoilla, jotka olivat uutisoinnissa osin limittäin. Kerrontavat olivat didaktinen, dramaattinen, eepinen sekä lyyrinen kerrontatapa. Eeppisessä kerrontatavassa vastataan kysymykseen miksi onnettomuus tapahtui? Tai tarkemmalla kerrontatavalla - dramaattisella, jossa paneudutaan syvemmälle siihen kysymyksillä, mitä on tapahtunut, missä, milloin, miten ja kuka? Kolmas, lyyrinen kerrontatapa vastaa kysymykseen, miltä tuntuu. Neljännellä eli didaktisella kerrontatavalla kuvataan sitä, mitä opimme? (Huhtala & Hakala, 31, 2007).

Huhtalan ja Hakalan (2007) mukaan uutisoinneissa esiintyy usein sama kaava: Ensimmäiset, lähinnä varoittavat uutiset ovat eepistä kerrontaa, jossa on mukana asiantuntijalausunnat. Kerronta muuttuu sittemmin dramaattiseksi. Uutinen on koskettanut toimittajaa ja hän asettuu samalle tunnetasolle lukijoiden kanssa. Seuraavaksi usein näyttäytyy lyyrinen kerrontatapa. Toimittaja matkustaa tapahtumapaikalle - lähelle uhreja. Viimeisenä on didaktinen kerrontatapa, jolloin toimittajat ovat ehtineet paneutua onnettomuuden kulkuun ja syihin paremmin. (Huhtala & Hakala, 40, 2007.)

Onnettomuuksien uutisointimateriaalin jakaminen neljään eri kerrontatapaan lähti kriisi- ja erityistilanteiden parissa työskentelevän ammattilaisen tarpeesta paneutua median tapaan tiedottaa ja viestittää järkyttävästä tapahtumasta suurelle yleisölle. Millä tavoin vakavien onnettomuuksien tapahtumat ja niiden herättämät tunteet levitettiin yleisön tietoisuuteen.

Opinnäytetyön alussa kuvataan tutkimuskysymys ja työn teoreettista viitekehystä, josta pääpaino on kriisiviestinnässä ja tiedottamisen eri elementeissä suurelle yleisölle. Teoriaosuuden jälkeen kuvataan Estonia-laivan uppoamisen ja Konginkankaan bussiturman tapahtumat onnettomuuslautakunnan tutkimustuloksiin pohjautuen. Viimeisenä kuvataan onnettomuuksien uutisointien otsikkomateriaali. Samalla esitellään materiaalien jaottelu eri kerrontatyyleihin ja esitellään onnettomuuksien toteutunutta viestintää, sen pulmia ja onnistumisia pohjautuen tiedotustutkimuksiin. Lopuksi kuvataan sisällönanalyysimenetelmää.

Opinnäytetyön pohdintaosuudessa kuvataan sitä, millä tavoin materiaali reflektoi onnettomuuksien tapahtuma- ja tunnelmakuvauksia ja kuinka opinnäytetyön tuotos voi tukea kriisi- ja erityistilanteessa olevaa ammattilaista ymmärtämään viestintää suurelle yleisölle. Otsikoinneissa erotettiin faktatietoon perustuvat otsakkeet ja ne, joiden pääpaino on mielipiteisiin perustuva, koska opinnäytetyössä haluttiin ymmärtää median rakentamaa tilannekuvaa suurelle yleisölle. Haasteeksi nousi otsikointien kerrontatapojen limittäisyys. Materiaalin etsintä tapahtui Helsingin Sanomien Päivälehdessä arkistossa Helsingissä ja Helsingin Yliopiston keskusarkistossa. Onnettomuuksien otsikointeja kertyi viikon ajalta tapahtuneesta Estonian uppoamisturmasta 320 otsikkoa ja Konginkankaan bussiturmasta 149 otsikkoa.

Estonia-laivan uppoamisonnettomuus ja Konginkankaan bussiturma valikoituivat opinnäytetyön teemoiksi siksi, että onnettomuudet tapahtuivat vuosina 1994 ja 2004, kymmenen vuoden välein. Tällä haluttiin tuoda ajallista ulottuvuutta onnettomuuksien tapahtumien otsikointiin, muuttuiko median tapa käsitellä onnettomuuksien uutisointia vuosikymmenen aikana.

1.1 Tutkimuskysymys

Tutkimuskysymyksenä on selvittää kuinka kaksi suurta printtimediaa uutisoivat otsikkotasolla kahdesta suuresta onnettomuudesta suurelle yleisölle? Tapahtumatutkimuksissa esimerkkeinä on käytetty Estonia-laivan uppoamista vuonna 1994 ja Konginkankaan bussiturmaa vuonna 2004.

Lisäkysymyksenä selvitetään, minkälaisilla kerrontatavoilla onnettomuuksien uutisointi tehtiin, sekä kuinka tämä lukijakunnalle tarkoitettu uutisointi muuttui viikon aikana tapahtuneesta.

2 Teoreettinen viitekehys

Opinnäytetyön teoreettisena viitekehysenä on perehdytty kriisiviestinnän teoriaan ja kriisiviestintään eri sidosryhmien kohdalla. Lisäksi on perehdytty viestin välittämiseen, jakamiseen ja disseminaatiomalliin, eli uutisten levittämiseen ja eri kerrontatapoihin sekä niiden ilmenemiseen onnettomuuden uutisoinnissa.

2.1 Suuronnettomuuden määritelmä:

Suuronnettomuus on onnettomuus, jota on kuolleiden tai ympäristöön tai omaisuuteen kohdistuneiden vahinkojen määrän tai onnettomuuden laadun perusteella pidettävä erityisen vakavana. (Laki suuronnettomuuksien tutkinnasta 373/1989)

2.2 Kriisitilanne

Kriisitilanteiden luonnetta kuvataan luotettavana, nopeana ja vuorovaikutteisena viestintänä, jonka tehtävänä on vastata kysymyksiin avoimesti ja kansalaisten tiedontarvetta tyydyttävänä. Kriisissä yhteisöllisyys tiivistyy hetkellisesti ja suurella yleisöllä on tarve saada oikeaa tietoa tapahtuneesta, pohdintaa syistä ja seurauksista ja sillä tulee olla mahdollisuus yhteiseen tiedon ja tunteiden jakamiseen. (Palttala; Boano; Lund ja Vos, 83, 2012)

2.3 Kriisiviestintä

Kriisiviestintä on tiedonsiirtoa, yhteisöllisyyden rakentamista ja sanoman levittämistä. Nämä kolme viestinnän jäsenyystapaa nousevat erilaisista tietoteoreettista oletuksista ja tavoista ymmärtää ihmisen vuorovaikutusta (Huhtala & Hakala, 30, 2007). Viestinnän tulee pitää suuri yleisö ajan tasalla tapahtumista. Palttalan ym. 2012 tutkielma esittelee Public Relations, PR:n (Suom: Tiedotus- ja suhdetoiminta, suhdetoiminta, viestintä, Fon: Peeärrä) kriisiviestinnän alkuperänä. (Palttala; Boano; Lund ja Vos, 1-12, 2012)

Kriisiviestintä on joko yksisuuntaista, kaksisuuntaista ja vuorovaikutteista. Kaksisuuntaisena se voi olla symmetristä kaksisuuntaista viestintää, kuten Internet. Yksisuuntaisessa viestinnässä dialogia ei tapahdu yleisön kanssa, vaan yksi näkemys tuotetaan yleisölle valitulla viestintäkanavalla. Kaksisuuntaisella viestinnällä rakennetaan yhteisymmärrystä suuren yleisön kanssa. (Palttala ym. 2012.)

Kriisiviestinnän ensisijainen tehtävä on välittää tieto kaikille niille, jotka tietoa tarvitsevat sekä turvata organisaation toimintaedellytykset. Viestinnän tärkein tavoite on kansalaisten pelastaminen ja hyvinvointi. (Varaudu-verkkojulkaisu, 2009.)

Kuntaliiton ohjeissa määriteltiin kriisiviestinnän tavoitteet organisaatiolle, kuten kunnalle tai kunnan yksiköille:

- Varmistaa ihmisten turvallisuus
- Turvata organisaatioiden toimintaedellytykset
- Tiedottaa palvelujen järjestelyistä
- Varmistaa, että julkisuudessa on totuudenmukainen mielikuva tilanteesta
- Ennakoida mahdolliset kriisit ja valmistautua niihin hyvissä ajoin.

(Varaudu-verkkojulkaisu, 2009)

Huhtalan ja Hakalan (2007) mukaan viestintää voi lähestyä tieteellisesti ymmärtämisen tai selittämisen näkökulmasta. Selitettäessä keskitytään viestintäketjujen syntyyn, syy- ja seuraussuhteisiin, tiedonkulun solmukohtiin ja syyllisten etsintään. Siirtomallin mukainen ajattelu on yleistä organisaatioiden viestinnässä, varsinkin julkishallinnon organisaatioissa, jotka noudattavat klassisia linjaorganisaatiomalleja. Siirtomallissa sen tehtävä onkin pitää organisaatio koossa liiman tavoin. Viestintä yhdistää organisaation eri toimijat, käytännössä usein vertikaalisesti. Viestinnän siirtomallissa tiedon pitää kulkea nopeasti ja luotettavasti päättäjiltä operaation toimenpanon kautta pelastettaville ja heidän omaisilleen. Koko viestintäjärjestelmän tulee olla aukoton ja luotettava. (Huhtala & Hakala, Kriisi ja viestintä, 31, 2007.)

Viestintä voi myös olla yhteisöllisyyden tuottamista, ylläpitämistä ja jakamista. Viestinnän ymmärtäminen rituaalisena, koettuna yhteisöllisyytenä, auttaa ihmisiä tuomaan esille heidän omat tarpeensa, mikä näkyy koko yhteiskuntaa koossapitävänä voimana. Kriisissä yhteisyys tiivistyy hetkellisesti, jolloin syntyy tarve huolehtia asianosaisten tiedontarpeesta. Viestintä ei ole vain tiedon perille viemistä. (Huhtala & Hakala, 32, 2007.)

Huhtala ja Hakala (2007) pohtivat viestinnän siirtomallia ja yhteisöllisen viestinnän eroja siten, että siirtomallissa viestintä on korostetun yksinkertainen ja mekaaninen tapahtuma, jossa lähettäjä siirtää informaatiota jonkin välineen avulla passiivisille vastaanottajille. Meneekö viesti siis perille sellaisena, kuin lähettäjä on sen aikonut? Vastaanottaja voi tulkita viestin eri tavalla, kuin lähettäjä on sen tarkoittanut. Yhteisöllistä tiedotusmallia on kritisoitu taas siitä, viekö se huomion pois viestinnän informatiivisesta tehtävästä? Tarkasteleeko yhteisöllinen viestintämalli uutista vain yhteisöllisyyden ja yhteisyyttä luovana tapahtumana? Media rakentaa yhä uudelleen kuvitteellisen ja todellisen yhteisön kokemuksen ja esittää siihen liitetyt tunteet ritualistisesti. Tapahtuman toistolla tuotetaan hyväksytyjä tapoja, joilla surua, menetystä ja kaipausta voidaan käydä yhteisöllisesti läpi ja yleisö voi osallistua yhteisiin ja omiin

suruprosesseihinsa. Esimerkiksi uhrien kuvat, kukat, järkyttyneet tai alas painuneet kasvat viestivät surusta ja järkytyksestä ritualistisesti. Yhteisömalli on vakuuttavimmillaan, kun tarkastellaan hädän ja muiden tunteiden kokemista ja suuren yleisön huomioon ottamista kriiseissä. Media siis jakaa tietoa kriisistä ja luo yhteisyyttä ja vastuuntuntoa. (Huhtala & Hakala, 32- 33, 2007.)

Disseminaatio -ajattelu viestinnässä ymmärretään ensisijaisesti sanoman leviämisenä. Disseminaatio -ajattelun isänä pidetään kommunikaatioteoreetikko John Durham Petersiä. Peters ei pidä viestin vastaanottajaa itsenäisenä subjektina, vaan hän näkee tämän yhteiskunnallisissa ja kulttuurisissa tavoissaan muokkautuneena ja muovautuvana olentona. (Huhtala & Hakala, 33, 2007.) Disseminaatiomallin avulla voi jäsentää sekä organisaatioiden sisäistä viestintää tilannekuvan luomisessa. Tuolloin kaikki tiedonmuruset kootaan yhteen. Ulkoisen viestinnän avulla tietojen annetaan levitä mahdollisimman nopeasti verkostoja pitkin. (Huhtala & Hakala, 34, 2007.)

Olennaista on viestien vapaa levittäminen sekä maaperä, johon viesti levitetään. Ratkaisevana tekijänä on vastaanottajan tausta ja konteksti. Viestin vastaanottajalla on aina oma kontekstinsa, maaperä, josta käsin viesti tuotetaan ja tulkitaan: Esimerkiksi tilanne, jossa viestintä tapahtuu, tai viestiin liittyvät toiset viestit, aiemmat sanomat, viestin lähettäjän ja vastaanottajan tulkinnat, tiedot, käsitykset, asenteet ja tuntemukset. Kriisissä kontekstin vaikutus asian tulkintaan tuntuu selvästi, koska kiireisessä tilanteessa tulee usein tehdä nopeitakin tulkintoja tiedonmurusten varassa. (Huhtala & Hakala, 33, 2007.)

Onnistunut kriisiviestintä edellyttää kohtaamista, sillä apua tarvitsevalle tärkeintä kriisissä on yhteys. Se tarkoittaa yhteyttä omaisiin, kriisistä vastuussa oleviin ja omaan yhteisöön. Tämä on turvallisuudentunteen perusta. Yhteisöllisyyden ilmapiiri luo tunteen, että tietoa ja apua tarvitsevaa ei jätetä yksin. Yhteisöllisyys syntyy juuri yhteisestä kokemuksesta ja jakamisesta. (Huhtala & Hakala, 35, 2007.) Palttala ym. (Pelastustieto, 2011) kuvasivat kriisitiedotuksen luonnetta luotettavana, nopeana ja vuorovaikutteisena viestintänä, jonka tehtävänä on vastata kysymyksiin avoimesti ja kansalaisten tiedontarvetta tyydyttävänä.

3 Perusoikeuksista viestinnässä

Huhtala ja Hakala (2007) tarkastelivat ihmisen perusoikeuksien toteutumista kriisitilanteissa liittyen tiedottamiseen ja julkisuuteen. He totesivat, että viranomaisten ja myös median toimintaan kriisissä vaikuttaa siihen, kuinka uskottavana niiden toimintaa pidetään myös normaalioloissa. (Huhtala & Hakala, 2007.)

Juha Partanen (Julkisuutta tutkiessa-tutkielma, 1985) on pohtinut julkisuuden rajoja neljästä näkö-kulmasta: tabujen, yksityisyyden loukkausten, politiikan ja hallinnon ja ennestään tuntemattoman - ”pyhän” näkökulmasta. Hän kysyy millaisin keinoin salaisessa ja yksityisessä maailmassa olevat asiat tuodaan julkisuuteen ja millaisia kriisejä niistä voi syntyä. (Partanen, 31-37, 1985.)

Suomen perustuslaissa perusoikeuksia on kahdenlaisia. On perinteisiä vapausoikeuksia, joihin kuuluvat mm. oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen, uskonnon ja omantunnon vapaus, sananvapaus ja kokoontumis- ja yhdistymisvapaus. Toisen tason oikeuksia ovat TSS-oikeudet eli taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset perusoikeudet. (Suomen perustuslaki 11.6.1999/731)

Kuinka kansalainen kykenee suojautumaan kaupalliselta julkisuudelta onnettomuuksissa ja katastrofeissa niin, että lain turvaama yksityisyys säilyy? Kyseessä on moraalinen kysymys. Julkisen ja yksityisen sekä julkisen ja salaisen raja näyttäytyy moraalisenä rajana, jonka paikkaa kaupallisuus ja vahvempien ehdoilla tuotettu media liikuttaa. (Huhtala & Hakala, 25-26, 2007)

3.1 Valtionhallinnon ohjeet ja yhteiskunnan turvallisuusstrategia

Valtionhallinto on antanut ohjeet viestintään häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Ohjeissa painotetaan muun muassa valmiuslain ja puolustustilalain ja valtionhallinnon viestintäsuositusten ohjeita ja määräyksiä. (Laki valtioneuvostosta 28.2.2003/175; Valtioneuvosto, 201 Puolustustilalaki 22.7.1991/1083; Valmiuslaki 29.12.2011/15520.)

Yhteiskunnan Turvallisuusstrategia ohjeistuksessa määritellään uhkamalli ja häiriötilanne. Uhkamallissa esitellään ympäristön turvallisuushäiriön kuvaus ja häiriötilanteessa kuvataan tilannetta, joka vaarantaa yhteiskunnan turvallisuutta siten, että sen hallinta vaatii viranomaisten ja muiden toimijoiden tiiviimpää yhteistyötä sekä viestintää. Toimivaltainen viranomainen on operatiivisen toiminnan johdossa häiriötilanteissa ja yhteistyöelimet tukevat vastuussa olevaa viranomaistahoa.

Viranomaisten vastuunjako- ja toiminta pyritään pitämään normaaliolojen mukaisena mahdollisimman pitkään. Häiriötilanteen viestinnän tulee olla aktiivista. Siinä on käytettävä keinoja väestön nopeaan tiedottamiseen ottamalla avuksi mm. mediatiedotteet, Internet sekä sosiaalinen media. Tällä on tarkoituksena estää väärinymmärryksiä ja vääriä huhuja. (Yhteiskunnan turvallisuusstrategia, 54, 2010.)

Valtionhallinnon viestintäsuositus (Valtiohallinnan viestintäsuositus, Helsinki 2010) erottaa tiedottamisen ja viestinnän.

Tiedottaminen tarkoittaa sitä, että organisaatio itse tekee aloitteen tiedottamisesta. Kohteena ovat esimerkiksi asiakkaat, media ja eri sidosryhmät. Viranomaisten toiminnan avoimuus ei voi toteutua vain tiedottamisen avulla, vaan siihen tarvitaan viestintää, joka on tiedottamista laajempi käsite. Se kattaa kaikki erilaiset tilanteet ja toiminnot, joissa viranomaiset vastaanottavat, tuottavat ja jakavat informaatiota sekä luovat vuorovaikutuksessa kansalaisten kanssa merkityksiä yhteiskunnallisista asioista.

(Huhtala & Hakala, 28, 2007.)

Valtioneuvoston asettama työryhmä asetti kolme keskeistä tehtävää tiedottamiselle ja viestinnälle; informointi, neuvonta ja osallistumisen edistäminen. Informoinnilla tarkoitetaan esimerkiksi lehdistötiedottamista sekä erilaisten esitteiden ja muiden julkaisemisen tuottamista, joilla hallinto tarjoaa tietoa kansalaisille. Neuvonnalla taataan kansalaisille tarvittava käytännön tieto hallinnossa asioimiseen. Kriisiviestinnässä internet on tehokas väylä, jonka käytöllä voidaan jakaa nopeasti tietoa ja toimintaohjeita suoraan kansalaisille. Osallistumisen edistämiseksi tarkoitetaan vuorovaikutteista viestintää, jossa viranomaiset edistävät keskustelua ja osallistumista tuottamalla aktiivisesti tietoa vireillä olevista asioista, ongelmista ja niiden ratkaisuvaihtoehdoista, sekä perustelevat päätöksiään julkisuudessa. (Huhtala & Hakala, 29, 2007.)

3.2 Otsikko uutisoinnissa

Toimittaja tiivistää tekstin otsikkoon yhden tai parin lauseen tiivistelmään ja se ilmaisee lukijalle, mikä tekstissä on oleellista. Keskeisen sisällön ilmaiseminen yhdellä lauseella voi tarkoittaa sitä, että informaatiota jätetään pois ja tietoa yleistetään. (<http://www.kielikello.fi>)

”Tärkeä lukijan tulkintaa ohjaava tekijä niin uutisissa kuin muissakin artikkeleissa on otsikko. Todellisuudessa tekstin tulkinta ei tapahdu niin, että ensin luetaan teksti, sitten tulkitaan se, vaan tulkinta alkaa heti ensimmäisen lauseen kohdalla, jonka luettuaan lukija yrittää päätellä, mistä tekstissä on kysymys. Uutissanomissa lukijalla on luonnollisesti jo apunaan otsikko ja mahdollisesti ingressi, jotka myös ohjaavat lukijan käsityksiä siitä, mikä tekstissä on tärkeintä. Lisäksi otsikon tehtävänä on paitsi esittää tiivistetysti uutisen olennaisin sisältö myös houkutella lukija lukemaan itse uutinen (hyvänä esimerkkinä tästä ovat erityisesti iltalehtien otsikot). On huomattava, että otsikko on kirjoittajan tulkinta siitä, mikä tekstissä on olennaista, lukijan tulkinta voi olla erilainen. Keskeisen sisällön ilmaiseminen yhdellä lauseella edellyttää informaation poisjättämistä, mutta myös yleistämistä. Otsikon ilmaiseminen suppeassa muodossa voi karsia myös sisällön kannalta.” (Tiittula, 2/1989 ja Ginneken, 157, 1998.)

3.3 Popularisointi

”Popularisaatio journalismissa on tekstin selkiyttämistä siten, että lukijat ymmärtävät uutisen. Uutisen popularisaation tarkoituksena on herättää lukijoiden kiinnostus ja herättää heissä tunteita.” (Tuomas Marjamäki, haastattelu 24.10.2014.)

Popularisaatio on tiedon yleistajuistamista, vaikeaselkoisen tekstin muokkaamista laajalle yleisölle ymmärrettävään muotoon. Teksteissä pyritään yleistajuistamisen konkretisoimiseen, kaikille tuttuihin kokemuksiin pohjautuvaa selittämistä suhteessa konkreettisesti havaittavaan ympäristöön. (<https://kielikompassi.jyu.fi>.)

Sampsa Saikkonen (2011) kuvasi gradu-työssään tapaustutkimusta hyväksikäyttäen tieteellisten tapahtumisen uutisointia popularisoimalla tapahtunutta tiedelöytöä suurelle yleisölle. Hän kuvasi työssään, mitä ilmaisutapaan ja sisältöön liittyviä muutoksia tapahtuu, kun alkupe-
räinen tutkimusartikkeli kulkeutuu populaarimmalle tiedeviestinnän tasolle. Lisäksi hän tutki sitä, millä tavoin tutkijoiden, tieteellisten tiedottajien ja toimittajien ammatillinen kulttuuri näkyi heidän tuottamassaan tekstissä liittyen tieteelliseen uutiseen. (Saikkonen, 2, 2011.)

Saikkosen mukaan toimittajat arvostavat hajanaista tietoa, yksinkertaista kieltä, viitteitä ja kvalitatiivista ja epätäydellistä, mutta ymmärrettävää tietoa. Toimittajat ovat ammattiryhmänä generalisteja, soveltavia ammattihenkilöitä ja henkilöitä, jotka keskittyvät siihen, mikä on yhteiskunnan kannalta relevanttia. (Saikkonen, 2011.)

Veneu et al (2008) kuvasivat Aristoteeliseen retoriikkaan pohjautuvaa kolmea eri tapaa käsitellä diskurssia tilanteessa, jossa tieteellinen uutinen popularisoidaan. Ne ovat forensinen puhe, deliberatiivinen puhe ja epideiktinen puhe.

Forensinen puhe tarkoittaa tapaa kuvata menneitä tapahtumia ja niiden luonnetta ja syitä. Deliberatiivinen puhe tarkoittaa keskustelua parhaista menettelytavoista tulevan suhteen. Epideiktinen puhe kuvaa tapaa käydä keskustelua nykyhetkestä ja siitä ansaitseeko joku tai jokin ylistystä vai moitteita. Tapaustutkimuksessa tutkittiin kuinka neljä eri tiedeuutista muuntui, kun niistä uutisoitiin eteläamerikkalaisissa sanomalehdissä. (Veneu, Amorim ja Massarani, 1, 2008.)

Journalistisen huomionkiinnittämisen keinoilla (pegs) tarkoitetaan muutoksessa ilmestyvää ja katoavaa ja muuttuvaa informaatiota ja uutisen vetoavuuteen liittyvillä seikoilla viitataan muun muassa ihmeellisyyteen tai sovellutukseen (Veneu ym., 3, 2008).

Veneun ym. (2008) tutkimuksessa huomioitiin tieteellisen tekstin muuntuvan epätarkemmaksi ja huomion kiinnittyvän pois tiedelöydöistä siirtyen suurta yleisöä toimittajan mielestä kiinnostavampaan suuntaan. He käyttivät esimerkkinä muun muassa uutisointia hiiren syntymästä

ilman hedelmöitystä. Tiedeuutisoinnissa kiinnitettiin huomiota käytettyyn tekniikkaan, populaarimmassa uutisoinnissa huomio kiinnittyi hiireen, josta tiedeuutisoinnissa oli kirjoitettu varsin vähän. (Veneu ym., 5, 2008.)

Pasi Kivioja (2008) tutki omassa gradu-työssään iltapäivälehtien lööppejä. Tutkimus sai alkunsa siitä, että iltapäivälehtien lööppien väitettiin raaistuneen. Kivioja teki empiirisen tutkimuksen, jossa hän yhdisteli populaarikulttuurin, mediatalouden, medialehdistön, nykylehdistön ja uutistoiminnan tutkimusta. Iltapäivälehtien etusivut ja lööpit hyödyntävät kaupallista potentiaaaliltaan varmintaa uutisaineistoa. Kivioja kuvasi iltalehtien uutisoinnin muutosta harppaukseksi kohti kaupallista ja viihteellistä uutistuotantoa ja uutisoinnin tarvetta sopeutua uuden ajan muutoksiin. (Kivioja, 188, 2008.)

Colin Sparksin ja John Tulloch (2000) erittelevät kirjassaan *Tabloid tales* (Suom: Pienikokoinen uutislehti, tabloidi, iltapäivälehti) viisi eri lehtityyppiä.

Vakava (serious press), puolivakava (semiserious press), vakava-populaari (serious-popular press), tabloidi (newsstand tabloid press) ja supermarket-tabloidi. Mitä tabloidimmaksi lehdet muuttuvat, sitä enemmän ne keskittyvät yksityiselämään, skandaaleihin, urheiluun ja viihteeseen. Vakavampia lehtiä kiinnostavat enemmän julkinen, kuin yksityinen elämä. Sparks ym. (2000) laskee vakaviin lehtiin *Financial Timesin*, puolivakaviin *Guardianin*, vakaviin-populaareihin *Daily Mailin*, tabloideihin brittiläisen *SUN-lehden* ja supermarket tabloideihin amerikkalaiset kerran viikossa ilmestyvät julkislehdet. (Sparks ja Tulloch, 14-15, 2000.)

4 Eepinen, dramaattinen, lyyrinen ja didaktinen kerrontatapa uutisoinnissa

Huhtala & Hakala kuvaavat ruotsalaisen Gert Z. Nordströmin (Nordström, G.Z, 1996) tutkimusta, joka koskee median erilaisia kerrontatapoja esimerkiksi liittyen Estonia uppoamiseen liittyvässä uutisoinnissa. Hän on luonut ns. faktion käsitteen kerronnassa, jossa tosiasiat eli faktat esitetään fiktion keinoin. Hän jakoi analysoidessaan Estonia-uutisointia kerrontatavat didaktiseen, dramaattiseen, eepiseen ja lyyriseen kerrontatapaan. (Huhtala & Hakala, 36, 2007.)

Uutisoinnin kerrontatapa	Vastaa kysymyksiin...
Didaktinen	Kuinka kaikki tapahtui? Mitä opimme?
Dramaattinen	Mitä on tapahtunut? Missä? Milloin? Miten?
Eepinen	Mitä on tapahtunut? Miksi tapahtui?
Lyyrinen	Miltä tuntuu?

Taulukko 1 Uutisoinnin kerrontatavat (Nordström, 1996)

4.1 Didaktinen kerrontatapa

Didaktinen kerrontatapa on opettavaa kerrontatapaa, joka muistuttaa eepistä kerrontatapaa: ”Irronnut keulaportti repi teräslevyihin isoja reikiä; Vettä tuli kerralla sisään tuhat tonnia” (Ilta-Sanomat 4.10.1994)

”Henkistä tukea myös SPR:n puhelimesta” (Helsingin Sanomat 20.3.2004)

Toimittaja on ensisijaisesti opettaja, ei kertoja. Hän opettaa, kuinka kaikki tapahtui. Lukija on tuolloin katsojan ja oppilaan roolissa. Hänen tehtävänä on hyväksyä esitetyt väitteet, osallistua kysymyksen pohdintaan ja miettiä katastrofin syitä. Didaktinen kerrontatapa vastaa kysymykseen: mitä opimme?

4.2 Dramaattinen kerrontatapa

Yleensä ensimmäisenä onnettomuuden uutisoinnissa käytetään dramaattista kerrontatapaa:

”Pelastajien synkkä päivä Utön saarella; helikopterit toivat ruumiita karulle saarelle ilta-myöhään (Ilta-Sanomat 29.9.1994)

”Sairaalapappi: Kuunteluun on ollut tarvetta”(Helsingin Sanomat 21.3.2004)

Siinä pyritään vastaamaan kysymyksiin: mitä on tapahtunut, missä, milloin, miten ja kuka? Kirjoittavan henkilön persoona on läsnä katastrofissa. Dramaattisessa kerronnassa toimittaja ”itkee itkevien kanssa”. Toimittaja uutisoi, kuin hän olisi uhrien kanssa ja kutsuu lukijoita ja katsojia jakamaan surua ja myötätuntoa. Dramaattiseen kerrontaan kuuluvat tuoreet kuvat, jotka luovat yleisölle kontaktin todellisuuteen. Otsikoissa ja kuvateksteissä käytetään usein sitaatteja antaen siten vaikutelman, että tämä kaikki tapahtuu tässä ja nyt. Dramaattinen kerrontatapa on kuin elokuvaa.

Huhtala ja Hakala (2007) kuvaavat kirjassaan tsunamin uutisointia ja sieltä saatua suurta kuvamateriaalia. Ihmisillä oli paljon kameroita tuolloin mukanaan. Estonia-onnettomuuden tapahtuessa ei kuvamateriaalia, yhtä kamerakuvaa lukuun ottamatta ollut käytössä. (Huhtala & Hakala, 38, 2007)

4.3 Eepinen kerrontatapa

Eepinen kerrontatapa noudattaa tyypillistä uutiskerrontaa, jossa toimittaja kertoo, mitä on tapahtunut. Hän seuraa onnettomuusnäyttämöä ja raportoi, mitä siellä tapahtuu. Tuolloin toimittaja on etäinen ja ulkopuolinen. Hän referoi kuulemaansa ja näkemäänsä, mutta ei ole itse osallisena tapahtumassa. Toimittaja metsästää onnettomuuden uhreja rakentamaan eepistä tarinaa. Kertojan etäisyyden vuoksi onnettomuuden uutisointi vaikuttaa objektiiviselta ja luotettavalta. Hän hakee vastausta kysymykseen, miksi onnettomuus tapahtui?

Estonian uutisoinnin kohdalla muun muassa kuvattiin tuulen nopeutta ja aallokon korkeutta eri vaiheissa graafisen kuvituksen avulla. Kuvissa näytettiin piirroksin aallon korkeutta ja sitä verrattiin ihmisen pituuteen ja sillä osoitettiin, ettei kukaan voinut selviytyä näin korkeista aalloista. Uutisoinneissa rakennettiin pelastumistarinoita, joista tunnetuin oli ruotsalaisten Saran ja Kentin tarina.

”Estonian tuho yhdisti Saran ja Kentin: Päätimme pelastua yhdessä” (Ilta-sanomat 5.10.1994); Kentin ja Saran ihmeellinen pelastuminen; Musta meri erotti hetkeksi: Sara on neitsyt, Kent on vesimies” (Ilta-sanomat 5.10.1994)

Heidän ympärilleen rakennettiin saippuaopperamainen ja romanttinen pelastautumistarina rakkaudesta, yhteistyöstä ja selviytymisestä. (Huhtala & Hakala, 37, 2007.)

Tosiasiasa pelastuneet Sara ja Kent eivät tunteneet toisiaan aiemmin ja mitään romantiikkaa ei heidän välillään syntynyt.

4.4 Lyyrinen kerrontatapa

Lyyrinen kerrontatapa ja sen kuvat ilmaisevat hiljaisuutta, yksinäisyyttä ja loukkaamattomuutta. ”Surutyötä yli rajojen” (Helsingin Sanomat 30.9.1994); ”Kokeneet ammattipelastajat järkyttyivät, kun he näkivät onnettomuuspaikan” (Ilta-sanomat 20.3.2004)

Dramaattisessa kerronnassa on kuin yksi näyttämö ja niin myös lyyrisessä kerrontatavassa. Onnettomuuden näyttämö on vaiennut ja vain kyneleet virtaavat. Katastrofin kuva-aineisto viestii surua ja järkytystä. Lyyrisessä kerronnalla taittoon jätetään tilaa tunteille. Otsikoissa on sitaatteja, runoja, rukouksia ja viimeisiä sanoja. Lyyrisen kerronnan tehtävänä on vastata kysymykseen, miltä tuntuu? (Huhtala & Hakala, 38, 2007.)

Ilta-Sanomien uutisoinnissa kuvattiin, kuinka Utön saarella sytytettiin 950 kynttilää uhrien muistoksi. Otsikossa luki ”Syvyydestä minä huudan sinua Herra” (Ilta-Sanomien 30.9.1994) Huhtala ja Hakala pohtivat esimerkiksi Estonia-onnettomuuden uutisoinnin didaktista kerrontatapaa. Yleisölle kerrottiin, kuinka laiva on rakennettu, kuinka visiiri irtosi ja kuinka paljon vettä tarvitaan, jotta laivan kaatuminen on mahdollista. (Huhtala & Hakala, Kriisi ja viestintä, 39, 2007)

5 Onnettomuuksien tapahtumaselostukset

Onnettomuuksien kulun kuvaamiseen on käytetty Onnettomuuslautakuntien raportteja ja Yleisradion elävän arkiston uutisointia suurelle yleisölle.

5.1 Estonian uppoaminen

Estonian uppoamisturmaa asetettiin tutkimaan kansainvälinen tutkimuskomissio 29.9.1994 Viron hallituksen toimesta. Sen tutkimustuloksista kertova raportti julkaistiin Joulukuussa 1997. (MV Estonian onnettomuuden loppuraportti, Viro, 1997.)

MV Estonia-niminen autolautta lähti aikataulunsa mukaiselle reitille Tallinnasta Tukholmaa 27.9.1994 klo 19.15. Laivalla oli yhteensä 989 henkilöä, joista matkustajia 803. Matka oli sujunut normaalisti ja säätila Viron rannikolla oli osittain sateinen, tuuli 8-10 m/s. Onnettomuuslautakunnan raportin mukaan laivalla oli jo lähtiessä lievä kallistuma oikealle. Sen aiheuttivat ”lastin epäedullisesta sijoittelusta johtuva sivuttainen epätasainen painojakauma ja tuulen paine aluksen vasenta kylkeä vasten”. (MV Estonian onnettomuuden loppuraportti, 22, 1997.)

Raportin kuvauksen mukaan säätila huononi ja merellä vallitseva tuuli koveni laivan päästessä pois Viron rannikolta. Klo 01.00 laivan miehistö kuuli metallisen pamahduksen keulasta, samaan aikaan alus kohtasi suuren aallon. Äänen aiheuttajaa käytiin etsimässä, mutta tarkastuksessa ei löydetty mitään epäilyttävää. Äänet kuitenkin jatkuivat ja myös matkustajat kuulivat kovia metallisia pamahduksia. Noin klo 1.15 aluksen keulavisiiri irtosi ja kaatui eteenpäin, vetäen rampin täysin auki. Alus kallistui oikealle. Matkustajat yrittivät rynnätä kannelle ja paniikki oli suuri. Osa matkustajista jäi loukkuun hytteihinsä. Venekannella osa matkustajista joko ajautui tai hyppäsi mereen, osa kiipesi irronneisiin pelastuslauttoihin. Raportin mukaan pelastusveneitä ei voitu aluksen suuren kallistuman vuoksi laskea mereen. Laivan kallistuma lisääntyi, jonka vuoksi vesi syöksyi hyttikansille kovalla nopeudella. Aluksen oikea kylki painui veden alle noin klo 1.30. Aluksen lopullinen uppoaminen tapahtui tutkakuvista häviämisen perusteella noin klo 1.50. (MV Estonian onnettomuuden loppuraportti, 22, 1997)

Pelastuneista saatiin nostettua ylös merestä 138 henkilöä, joista yksi menehtyi sairaalassa. Myöhempinä ajankohtina merestä löytyi 92 vainajaa, suurin osa uhreista oli vajonnut mereen. (MV Estonian onnettomuuden loppuraportti, 23, 1997)

Autolautta Estonia lähetti hätäkutsun ensimmäisen kerran noin klo 1.22. Noin parin minuutin kuluttua laiva lähetti toisen hätäkutsun, jonka saavutti 14 laivaa ja rannikkoradioasemia. Ensimmäisen hätäkutsuviestin vastaanotti Turun meripelastuskeskus. Suurin osa uhreista oli ruotsalaisia ja virolaisia, lisäksi aluksella oli matkustajia Suomesta, Latviasta, Liettuasta, Venäjältä, Saksasta, Alankomaista ja Norjasta. Uhreista suurin osa oli ruotsalaisia (<http://yle.fi>)

5.2 Konginkankaan bussiturma

Konginkankaan bussiturma tapahtui perjantaina 19.3.2004 klo 02.08. Turmassa Viitasaarelta Helsinkiin matkaava raskaan ajoneuvoyhdistelmän perävaunu törmäsi Helsingistä Kuusamoon matkaavaan linja-autoon. Ajoneuvoyhdistelmän kuormana oli paperirullia. Bussissa oli 36 matkustajaa. (Tutkintaselostus, Onnettomuustutkintakeskus, 2005.)

Tutkintaselostuksen (2005) mukaan ajoneuvoyhdistelmä saapui Konginkankaalla paikkaan, jossa tie kaartaa ajosuunnassa vasemmalle. Ajoneuvoyhdistelmän perävaunu alkoi heittelehtiä. Noin 150 metriä ennen törmäystä linja-autoon perävaunun takaosa suistui tien oikeaan luiskaan lumihankeen. Luiskasta perävaunu nousi takaisin tielle ja ajoneuvoyhdistelmä ajautui vasemmalle ja perävaunu ajautui linja-auton käyttämälle kaistalle. Vastan tullut linja-auto iskeytyi perävaunun etuseinän keskelle, se murskautui törmäyksen voimasta ja perävaunun etuseinä tunkeutui linja-autoon sisälle lähes puoliväliin linja-autoa. Paperirullat painoivat 800 kg/ kpl.

Ajoneuvoyhdistelmä ajautui vielä noin 25 metriä eteenpäin ja perävaunu työnsi linja-auton edellään tien luiskaan. Molempien ajoneuvojen nopeus oli 70 km/h. (Tutkintaselostus, Onnettomuustutkintakeskus, 2005.)

Onnettomuudessa kuoli välittömästi 22 matkustajaa, bussin kuljettaja sekä matkanjohtaja. 15 matkustajaa vietiin Keski-Suomen keskussairaalaan. Neljällä matkustajalla oli erittäin vakavat vammat, lievemmin vammoihin selvisi kaksi matkustajaa. (yle.fi/elavaarkisto.)

6 Estonian uppoamisonnettomuuden uutisoinnista

Pentti Raittila laati tutkimuksen Estonian uppoamisonnettomuuden uutisoinnista Virossa, Ruotsissa ja Suomessa. Hän kuvaa tutkimuksessaan seikkaperäisesti onnettomuuden tapahtumia niin onnettomuuden pelastustyön johdon, itse pelastajien ja median näkökulmasta.

Raittila (1996) toteaa tutkimuksen alkusanoissaan seuraavasti: ”Onnettomuudet ovat aina olleet ratkaisevia turvallisuusjärjestelmien parantamisessa, ja samalla tavoin ne mahdollistavat keskustelun kriisejä ja katastrofeja koskevan tiedotusorganisaation kehittämisessä.”(Raittila, P, Uutinen Estonia, 7, 1996) Viranomaisten näkökulmasta mediat ovat tiedonvälityskanavia. Siihen liittyy kansalaisten näkökulma, tiedon välittäminen, katastrofin tulkinta ja kontekstointi. Lisäksi siihen liittyy kertomuksen rakentaminen, kokemusten ja tunteiden välittäminen sekä tapahtumien kriittinen tarkastelu. Uutisointi ei ollut vain tiedonvälitystapahtuma, vaan myös kollektiivinen rituaali.” (Raittila, 13, 1996.)

Raittila (1996) jatkaa onnettomuuden pohdintaa toteamalla myös, että viranomaisten ja median sanomien tulkintaan vaikuttavat sanomien sisällön ja muodon ohella myös yleisön aikaisemmat kokemukset ja niiden pohjalta siirtyneet odotukset. (Raittila, P, Uutinen Estonia, 14, 1996)

Joukkoviestien sisältöä voidaan tarkastella niiden asiasisällön, totuudenmukaisuuden ja esitystavan korrektiuden kannalta tai sen todellisuutta rakentavan luonteen, niiden aiheuttamien tai mahdollistamien sosiaalisten seurausten kannalta. (Raittila, P, 15, 1996.)

6.1 Viestintästrategioista Estonia-onnettomuuden uutisoinnissa

Pääpaino Estonia-onnettomuuden ulkoisessa tiedottamisessa oli informaation välittämisessä joukkoviestimien kautta. Onnettomuus tapahtui kansainvälisillä vesillä, mutta Suomen meripelastusalueella, ja vastuu pelastustöiden johtamisessa oli Suomen pelastusviranomaisilla. Onnettomuuden syistä tiedottaminen oli suuronnettomuuksien tutkijalautakunnan tehtävä, poliisin tehtävänä oli tiedottaa pelastuneista ja uhrien tunnistamisesta ja terveydenhuoltoviranomaiset tiedottivat oman toimintansa asioista. (Raittila, 18, 1996.)

Raittila (1996) kuvaa Estonia-onnettomuuden erikoispiirteeksi sen kansainvälisyyttä: matkustajia oli kaikkiaan 18 maasta. Muutaman päivän ajan Estonian uppoamisonnettomuus oli maailman ykkösuutinen. (Raittila, 13, 1996.)

Onnettomuuden uutisointi alkoi siten, että ruotsalainen tietotoimisto TT sai tiedon onnettomuudesta klo 02.07. TT:n päivystäjä soitti Helsinkiin Suomen Tietotoimisto STT:n päivystäjälle, joka otti yhteyttä Turun meripelastuskeskukseen ja sai varmistuksen laivan uppoamisesta.

Ruotsin Tietotoimisto TT välitti ensimmäisen uutisen klo 02.31. Tämän uutisen kansainvälinen Reuters Uutistoimisto sitten välitti maailmalle. (Raittila, 26, 1996.)

Estonian onnettomuuden tiedotustilaisuuksia pidettiin yhteensä 11. Turun Yliopistollinen keskussairaala piti viisi tiedotustilaisuutta. Viestimet olivat kiinnostuneita ihmisten psyykkisistä reaktioista katastrofitilanteessa ja aiheesta tulikin tärkeä taustajuttujen aihe (Raittila, 41, 1996.)

Vaikka tiedottaminen häiritsi koko tapahtuman ajan muuta onnettomuuden johtotyötä, sitä ei ole pidettävä pelkkänä ongelmana; joukkoviestinten toiminta voidaan katsoa osaksi johtamista, josta on hyötyä pelastusorganisaatiolle, koska joukkoviestinten toteuttama uutisointi auttoi operaation johdon resursseja yleisölle ja viranomaisillekin tiedottamisen suhteen. Raittilan mukaan ”kaikesta ei tarvinnut soittaa jokaiselle viranomaiselle”. (Raittila, 51, 1996.)

Raittila (1996) kuvaa Suomen, Ruotsin ja Viron tiedotuskulttuurin eroja onnettomuuden uutisoinnissa ja minkälaisia uutisoinnin piirteitä onnettomuuden uutisoinnissa oli huomattavissa;

1. Äkillinen katastrofitilanne pakottaa mediat toimimaan nopeasti ja rutiinilla, joka paljastaa kyseisen maan journalismin yleisiä, muitakin tapauksia koskevia piirteitä.
  2. Laivan uppoamiseen ja pelastustoimiin liittyvää sankarien, sekä syyllisten ja syntipukkien etsintää
  3. Ihmisen psyyken ja medioiden toimintaan liittyviä kysymyksiä
- (Raittila, 16, 1996.)

6.2 Estonia-onnettomuuden viestinnän ongelmia ja onnistumisia

Estonian onnettomuuden loppuraportti (1997) kuvasi Estonia-onnettomuuden viestinnän ongelmia ja onnistumisia onnettomuuslautakunnan Estonia raportissaan, joka tehtiin onnettomuuden jälkeen yhteistyönä Viron, Ruotsin ja Suomen onnettomuustutkijoiden kanssa. (MV Estonian onnettomuuden loppuraportti, 1997.) Raportin mukaan Estonian hätäkutsu esitettiin väärin, vastoin kansainvälisiä ohjeita. Ensimmäisen puolentoista tunnin aikana tilannekuva oli epäselvä ja onnettomuuden hälytys tehtiin puhelimitse, mikä oli hidasta. Matkustajamääristä ei ollut tietoa, matkustajalistaa ei ollut ja kun sitä lopulta lähdettiin laatimaan, siinä oli paljon puutteita. Suomalaiset eivät ilmoittaneet onnettomuudesta Suomen Viron suurlähetystöön, eikä onnettomuuden uhreja suojattu kansainväliseltä lehdistöltä. Tiedotuksen keskittäminen pelastusjohtoon suojasi huhuilta, mutta kavensi ulkoisen tiedotuksen mahdollisuuksia. Päävastuun tiedottamisesta kantoi Kommodori ja pelastusjohtaja Raimo Tiilikainen. (Huhtala & Hakala, 55, 2007.)

Viestintä onnistui monessa asiassa, kuten siinä, että lukuun ottamatta alun hätäviestiä johto-organisaation kokoonpano ja vastuusuhteet olivat heti selvät. Meripelastusta ja siihen liittyvää tiedotusta oli harjoiteltu ja viranomaisten yhteistyö toimi hyvin. Tiedotus organisoitiin poikkeuksellisesti keskittämällä tiedotusvastuu pelastusjohtaja Tiilikaiselle, joka myös antoi kasvot katastrofille. (Huhtala & Hakala, 55, 2007.)

Saaristomeren merivartioston meripelastusohjeissa lähtökohtana on avoin ja journalisteja palveleva linja onnettomuustilanteissa. Estonian onnettomuudesta saatiin tiedotettua nopeasti perusinformaatiota medialle. (Raittila, 27, 1996)

Poliisin jälkiarvioinnissa on painotettu, että matkustajaluettelon puuttuminen oli yksi suurimmista omaisille suunnatun tiedotuksen ongelmista. Pelastettujen henkilötietojen kirjaamisessa oli puutteita ja myös infopisteen puhelinpalvelussa. Infopisteen kapasiteetti oli liian vähäinen tiedustelutulvaan. Tiedusteluja tuli niin hätääntyneiltä omaisilta, kuin mediasta. Infopiste joutui vastaamaan alkuun kansainväliselle lehdistölle myös siitä, missä Suomi ja Turku oikein sijaitsevat. (Raittila, 27, 1996.)

7 Konginkankaan bussionnettomuuden uutisoinnista

Matti Piispa (2004) on tutkinut Konginkankaan bussionnettomuuden uutisointia neljässä sanomalehdessä. Piispan tutkimus liittyy liikenneturvallisuuteen ja hän toteutti tutkimuksensa Liikenneturvalle.

Piispa tutki neljän sanomalehden; Helsingin sanomien, Iltalehden, Ilta-Sanomien ja Keskiuomalaisen kirjoittelua Konginkansaan bussiturmasta. Medialla oli Konginkankaan onnettomuudesta uutisoidessaan kaksoisrooli. Sen ensisijainen tehtävä oli nopea ja monipuolinen tiedon välittäminen suurelle yleisölle. Kokonaisuudessaan median rooli oli kuitenkin tiedonvälitystehtävää laajempi. Kuvauksillaan onnettomuudesta ja sen uhreista, syitä jäljittäessään, onnettomuuden taustoituksella, liikenneturvallisuutta koskevilla kannanotoillaan ja asiantuntijalausensunnoillaan ja kansalaisten järkytyksen ja surun tulkkina media loi moneksi päivää yhteisen keskustelun ja laajamittaisen, kollektiivisen surun ilmapiirin. (Piispa, 7, 2004.)

Piispa (2004) totesi lehtien uutisoinnin olleen ensisijaisesti yksityiskohtaista ja informatiivista tiedonvälitystä. Lehtikirjoitukset tarjosivat suurelle yleisölle tapahtumien ja tilanteen hahmottamiseen ja niihin eläytymiseen konkreettisia aineksia. Uutisissa haastateltiin ja annettiin ääni poliiseille, lääkäreille ja palomiehille, jotka olivat sekä tapahtumien tuntijoita ja silminnäkiä. He toivat objektiiviseen uutisointiin subjektiivista ihmisen ääntä. Uutisoinnissa konstruoi positiivinen, lohdullinen tarina pelastajien ja auttajien ammattitaitoisuudesta ja

myöhemmissä uutisoinneissa myös vaikeasti loukkaantuneiden vähittäisestä toipumisesta sen ansiosta. (Piispa, 41, 2004.)

Konginkankaan bussiturman uutisoinnissa oli myös löydettävissä runsaasti onnettomuutta taustoittavia ja kontekstoivia tietoiskuja. Media viittasi uutisoinnissaan muun muassa eri asiantuntijoiden tietoihin, näitä olivat muun muassa Poliisi, Liikennevakuutuskeskus, Suomen Kuorma-autoliitto ja Linja-autoliitto, liikenneonnettomuuksien tutkijalautakunnat, Pelastusopisto, Tiehallinnon asiantuntijat.

Tarinallisuutta korostettiin onnettomuuden uutisoinnissa korostamalla uhrien nuoruutta. Tosi-asiassa onnettomuudessa loukkaantuneiden keski-ikä oli 20 vuotta ja onnettomuudessa menehtyneiden keski-ikä oli noin 30 vuotta. Uhrien nuoruuden korostaminen jäi kuitenkin elämään uutisoinnissa, eikä sitä kunnioituksesta uhreja, tai heidän omaisiaan kohtaan korjattu täsmälliseksi. Tarinaan liittyi myös kertomus ”iloisesta, mutta äkkiä tuhoisasti päättyvästä matkasta ja ennenaikaisesti katkeavasta elämästä.” (Piispa, 12,2004.)

Traagista tarinointia esiintyi myös median kirjoittelussa onnettomuuden tapahtumisen ajankohdasta. Onnettomuus tapahtui keskellä yötä, jolloin arvioitiin useimpien onnettomuuden uhrien nukkuneen. Kuolema tuli silmänräpäyksessä. Ensimmäiset pelastajat olivat kuvanneet kuinka onnettomuuspaikalla vallitsi ”aavemainen hiljaisuus”. (Piispa, 13, 2004)

Lehdet seurasivat monen päivän ajan onnettomuudessa loukkaantuneiden tilan kehitystä ja uutisointi sai myös ajan mittaan positiivista kerrontaa ja sävyä osan uhreista toipuessa onnettomuudesta. Traagisessa tarinoinnissa esiintyy myös henkilöitä, jotka yrittävät auttaa keskushenkilöitä. Konginkankaan onnettomuudessa tällainen rooli tuli pelastajille. Pelastus- ja hoitohenkilöstö sai paljon kiitosta toiminnastaan onnettomuuden hoidossa, ja myös onnettomuusrekan kuljettajaa kiitettiin. Häntä ei teiltu uutisoinnissa missään vaiheessa.

Pelastajat ja auttajat piirtyivät lehtikirjoittelussa rautaisina ammattilaisina, mutta myös toisaalta inhimillisinä olentoina, joita raju onnettomuus järkytti syvästi. (Piispa, 13, 2004.)

Lehtien kirjoituksissa esiintyi myös onnettomuuden uhrin henkilöintiä. Esiin tuli onnettomuudessa menehtyneen 17-vuotiaan Emilian vanhemmat, jotka kertoivat tyttärestään ja surustaan onnettomuudessa menehtyneen tyttärensä menetyksestä.

Emilian ja hänen vanhempensa tarina antoi kasvot Konginkankaan onnettomuudelle: ”Emilia lähti niin iloisena”, ” Vain hetki sitten 17-vuotias Emilia Lauttamäki ehti tanssia vanhojen tanssia kauniina kuin ruusunnappu. Toissa yönä kaikki unelmat sammuiivat” (Ilta-Sanomat 20.3.2004)

Piispa toteaa tutkimuksessaan, ettei kenestäkään toisesta onnettomuudessa kuolleesta, tai loukkaantuneesta ollut kuvia lehdissä onnettomuuden jälkeisinä päivinä. (Piispa, 15, 2004.)

7.1 Syllisten ja syiden etsintä Konginkankaan bussiturman uutisoinnissa

Onnettomuuden jälkeisinä päivinä lehtikirjoittelu keskittyi enemmän onnettomuuden syihin, niin välittömiin, kuin välillisiin - taustasyihin. Suurimmaksi välittömäksi syyksi kuvattiin tien jäätyminen ja liukkaus. Rekan kuljettajasta ei tehty syyllistä uutisoinnissa, vaan hänet kuvattiin huolelliseksi ja tarkaksi ammattilaiseksi, joka olisi voinut estää onnettomuutta. Uutisoinnissa myös kerrottiin nopeasti, ettei alkoholilla ollut osuutta onnettomuuteen. (Piispa, 19, 2004)

Keskustelua syntyi paljon keliolosuhteista, painavien paperirullien oikeasta sitomisesta kuorma- ja nopeudensäätimestä. Kuljettaja itse kertoi noudattaneensa 80km nopeusrajoitusta. Menehtyneestä bussinkuljettajasta ei ollut paljoa uutisointia. Hänet myös kuvattiin taitavaksi ammattilaiseksi, joka oli pitkäaikainen työntekijä sekä luotettava henkilö. (Piispa, 23,2004)

Rekan ja bussin kunnan ja turvalaitteiden selvittämisestä uutisoitiin paljon. Uutisoinneissa todettiin molempien ajoneuvojen olleen hyvässä kunnossa ja asianmukaisesti huollettuja. Sen enempää jarruista, kuin ajoneuvojen renkaista ei löytynyt huomautettavaa. Eniten kritiikkiä syntyi rekka-auton nopeudensäätimestä ja sen hyvistä ja huonoista puolista. (Piispa, 19-24, 2004)

Nopeudenrajoitin katkaisee polttoaineen syötön 89 km tuntinopeudessa. Rajoitin ei estä nopeuden kasvua suuremmaksi alamäestä johtuen, mutta se estää lisäkiihdytyksen. Automaatiikka pidettiin ongelmallisena, koska rekan nopeus kasvaa alamäessä ja kun nopeudenrajoitin kytkeytyy päälle voi se autoa jarruttaessaan aiheuttaa perävaunun heittelehtimistä. samalla rajoitin estää nopeuden nostamisen, jolla perävaunun saisi takaisin hallintaan. (Piispa, 32-33, 2004.)

8 Uutisoinnin otsikointien esittelyä

Tässä luvussa esitellään Estonian ja Konginkankaan uutisotsikoiden materiaalia. Otsakkeet ovat jaettu tekijän subjektiivisen ajatuksen ja jaottelun mukaisesti. Jaottelun apuna on käytetty sisällönanalyysiä. Otsakkeet on jaoteltu päivämäärien perusteella ja sillä, mitä kerrontatapaa esiintyi onnettomuuksien tapahtuma-ajankohtaa seuranneina päivinä.

8.1 Estonian uutisotsikkoja

Estonian uppoamisonnettomuuden otsikointimateriaali käytiin läpi päivämäärittäin ja otsikkojen esiintyvyys onnettomuutta seuranneina päivinä laskettiin lukumääräisesti. Heti onnettomuutta seuraavana päivänä otsikoinnissa esiintyi dramaattista kerrontatapaa omaavia otsikkoja, noin kahta päivää myöhemmin uutisotsikointiin ilmaantui eepisen kerrontatavan tunnusmerkkejä, seuraavaksi ilmaantui lyyrisen kerrontatavan tunnusmerkkejä ja viimeiseksi didaktisen kerrontatavan tunnusmerkkejä.

Helsingin Sanomien ja Iltasanomien uutisoinnissa Estoniasta oli Didaktisen kerrontatavan tunnusmerkkejä 78 otsikoinnissa. Niistä 52 otsikkoa sisälsi faktatietoa onnettomuudesta ja 28 otsikkoa sisälsi mielipiteitä onnettomuudesta. Dramaattisen kerrontatavan tunnusmerkkejä oli 108 otsikoinnissa, josta faktaa sisältäviä otsikointeja oli 64 ja mielipiteitä sisältäviä otsikointeja 34. Eepisen kerrontatavan tunnusmerkkejä oli 61 otsikoinnissa, joista faktaa sisältäviä otsikointeja oli 41 ja mielipiteitä sisältäviä otsikointeja 18. Lyyrisen kerrontatavan tunnusmerkkejä oli 78 otsikoinnissa, joista faktaa sisältäviä otsikointeja oli 38 ja mielipiteitä sisältäviä otsikointeja 40.

Raittila (1996) kuvaa Estonian uppoamisonnettomuuden uutisoinnin analyysissään, että Estonian uppoamisturma nosti vahvoja tunteita niin suuressa yleisössä, kuin toimittajissa. Tunteet näkyivät uhrien, omaisten ja läheisten kuvissa ja haastatteluissa. Osassa jutuista kuvattiin Ruotsin, Suomen ja Viron järkytystä. Raittilan mukaan eri viestimien uutisoinnit olivat samankaltaisia. Iltapäivälehdet kuvasivat suuria päivälehtiä enemmän ns. ”Human Interest” tyyppisiä materiaaleja, jossa kuvattiin niin matkustajien, kuin omaisten kokemuksia ja pelastajien työtä ja kokemuksia yön tapahtumista ja jälkihoidosta. (Raittila, 108, 1996.)

Tiedotusvälineiden pääaiheita heti onnettomuuden tultua julki olivat laivan uppoaminen, onnettomuuden uhrien - niin kuolleiden, kuin pelastuneiden kohtalot, pelastustyöt ja valtionhallinnon toiminta (Raittila, 98, 1996).

Matti Piispa (2004) totesi omassa tutkimuksessaan, että Estonia-turman toimittajat turvautuivat kyseenalaisiin keinoihin saadakseen valokuvamateriaalia uhreista ja haastatteluja onnettomuudesta selvinneiltä, vaikkakin sittemmin Estonian onnettomuuden uutisointi oli asiallista. (Piispa, 41, 2004.)

8.1.1 Esimerkkejä Estonian onnettomuuden otsikoinneista

”Tuhoisin merionnettomuus surmasi yli 4000 ihmistä” (Ilta-sanomat 28.9.1994), ”Koko hallitus järkyttyi” (Ilta-Sanomat 28.9.1994), ”Autolautta upposi viidessä minuutissa.” Lähes 800 hukui rajussa myrskyssä Turun saaristossa” (Ilta-sanomat 28.9.1994) ja ”Erikoismiesten hälyttämisessä viivyteltiin” (Ilta-sanomat 28.9.1994). ”Epätoivoiset odottivat tietoa” (Helsingin sanomat 29.9.1994), ”Ei ikinä laivaan, meidän isä pelastui” (Ilta-Sanomat 29.9.1994), ”Vettä ja verta laivan käytävillä” (Ilta-Sanomat 29.9.1994), ”Tallinna täyttyi hiljaisesta surusta” (Ilta-sanomat 29.9.1994), ” Syvyydestä huudan sinua Herra” (Ilta-Sanomat 30.9.1994) ”Sisäportti joutui ankaraan ryöpytykseen; Aaltojen voima olisi nostanut kaksi rekkaa” (Ilta-Sanomat 5.10.1994), ” Näkökulma: Autolautta ei ole laiva” (Helsingin sanomat 6.10.1994)

8.2 Konginkankaan uutisotsikkoja

Konginkankaan uutisoinnin otsikoissa didaktista kerrontatapaa esiintyi jo heti onnettomuutta seuraavana päivänä, samoin lyyrisen ja dramaattisen kerrontatavan tunnusmerkkejä oli otsikoissa. Eeppisen kerrontatavan tunnusmerkkejä tuli otsikointiin noin kaksi kolme päivää tapahtuneesta.

Matti Piispa (2004) kuvasi tutkimuksessaan Konginkankaan onnettomuuden uutisoinnista, että Konginkankaan turmasta uutisointi on ollut tarkkaa ja asiallista. Uutisointi tarjosi suurelle yleisölle materiaalia onnettomuuden konstruointiin. Uhrien nuoruutta ylikorostettiin, iloisen hiihtolomamatkan tunnelmaa korostettiin ja uutisointi tarjosi lukijalle samaistumiskohteita. Pelastajien toiminnasta ja ammattitaidosta, sekä vakavasti loukkaantuneiden uhrien toipumistarinoista kerrottiin. (Piispa, 41, 2004.) Piispa kiteytti uutisoinnin käsittäneen kerrontaa onnettomuustarinasta, positiivisesta uhrien toipumisesta ja pelastajien ammattitaidosta. Rinalle nousi tarina, jonka pääosassa olivat liikenneturvallisuuden asiantuntijat ja virkamiehet. (Piispa, 43, 2004.)

Konginkankaan bussiturman uutisoinnissa oli didaktisen kerrontatavan tunnusmerkkejä 41 otsikoinnissa, joista faktatietoa sisälsi 14 otsikkoa ja mielipidettä 27 otsikkoa. Lyyrisen kerrontatavan tunnusmerkkejä oli 75 otsikoinnissa, joista 36 otsikointia sisälsivät faktatietoa ja 35 otsikointia sisälsivät mielipidettä. Dramaattisen kerronnan tunnusmerkkejä 44 otsikoinnissa, josta faktatietoa sisälsi 20 otsikkoa ja mielipiteitä 15 otsikointia ja eeppisen kerrontatavan ominaismerkkejä oli 10 otsikossa, joista kuudessa otsikossa oli faktatietoa ja neljässä mielipidettä.

8.2.1 Esimerkkejä Konginkankaan uutisoinnin otsikoinneista:

”Pahimpia turmia Suomessa - luettelo onnettomuuksista” (Ilta-Sanomat 20.3.2004), ” 27 oli kyydissä Helsingistä asti” (Helsingin sanomat 20.3.2004), ” Satojen kilojen paperirullat murskasivat bussin keulan hetkessä” (Helsingin sanomat 20.3.2004), ”Ystäväporukan piti kokoontua pelaamaan jääkiekkoa, mutta sen sijaan tuli yhteinen suru joukkueoverin kuolemasta” (Ilta-Sanomat 22.3.2004) ” Ainakin 24 nuorta kuoli ja 14 loukkaantui järkyttävässä onnettomuudessa yöllä Äänekosken Konginkankaalla, kun paperirekka ja nuoria laskettelijoita kuljettanut bussi törmäsivät” (Ilta-Sanomat 20.3.2004), Ensimmäiset Konginkankaan bussiturman uhrit lähtivät Jyväskylän keskussairaalaan eilen; Kukaan ei pyrkinyt saattueen ohi” (Ilta-sanomat 25.3.2004), ” Surun maisema” (Helsingin Sanomat 21.3.2004)

9 Materiaalin analyysimenetelmä

Analysointi on rajattu kahteen sanomalehteen: Helsingin Sanomiin sekä Ilta-Sanomiin. Tekstimateriaalin suuruuden vuoksi tässä työssä on keskitytty edellä mainittujen sanomalehtien onnettomuuksien otsikointeihin noin seitsemänä päivänä tapahtuneesta. Otsikoinnin materiaalin analysoimiseen sovellettiin sisällönanalyysin periaatteita. Materiaali jaoteltiin päivämäärittäin ja neljään pääluokkaan: Didaktiseen, Dramaattiseen, Eeppiseen ja Lyyriseen kerrontatapaan, koska edellä mainitut kerrontatavat nousivat uutisotsikoinneissa esille.

9.1 Sisällönanalyysi

Sisällönanalyysi jakautuu luokitusrunkoon ja sisältöluokkiin. Luokitusrunko on luettelo tutkimuksen kaikista sisältöluokista, jotka sisältävät osioita, eli pienimpiä luokiteltavissa olevia tekijöitä. Sisällönanalyysi on tutkimusmenetelmä, jossa tutkija käy läpi aineistoaan. Tutkijalla tulee olla esiyymmärrys, jossa pohditaan tutkittavan aineiston tarjoamia mahdollisuuksia, aikaisempien tutkimuksien aineistoa ja niiden tuloksia, asiantuntijoiden viitteitä, viitekehkeyksessä osoitettuja lähtökohtia ja yhteyksiä, aikaisempia teorioita asiasta ja niiden yhdistelmiä. (www.academica.edu) Tutkittava aineisto jaetaan tarkoituksenmukaisiin osiin esimerkiksi havainto-yksiköihin, kuten otsikoihin.

Luokitusyksikkö on havaintoyksikön osa. Luokituksessa käytetään apuna niin sanottua koodausta, joka voi olla esimerkiksi kirjain tai väri. Sisällönanalyysin avulla vastataan ennakolta asetettuun tutkimuskysymykseen. Aineisto kategorisoidaan siten, että se vastaa asetettuihin kysymyksiin. Aineistolähtöisessä analyysissä luodaan tutkimusaineistosta teoreettinen kokonaisuus. Analyysiyksiköt valitaan aineistosta tutkimuksen tarkoituksen ja tehtävänasettelun mukaisesti. (Tuomi ja Sarajärvi, 97, 2002.)

Kerätty aineisto hajotetaan käsitteellisiksi osiksi ja synteessin avulla osat kootaan uudelleen tieteellisiksi johtopäätöksiksi. Tutkimusaineisto järjestetään siihen muotoon, että sen perusteella tehdyt johtopäätökset voidaan vaiheittain irrottaa yksittäisistä henkilöistä, tapahtumista, lausumista ja siirtää yleisemmälle käsitteelliselle ja teoreettiselle tasolle. (Tuomi ja Sarajärvi, 97, 2002.)

Sisällönanalyysi tarkentaa ja havainnollistaa määrällisen erittelyn tuloksia. Journalistisia tekstejä ei tarkastella vain tiedon siirtona, vaan tulkintoina ja tekstin, käsitysten ja olettamuksen kokonaisuutta. (Raittila, P, 96, 1996.)

Opinnäytetyössä esitetyt tulkinnat ovat tekijän tulkintoja, jonka pontimena oli tekstin tunnekieli- ja ilmaisu lyhyessä otsikossa. Opinnäytetyössä havainto-yksikköinä olivat neljä kerrontatapaa ja luokitusyksikköinä uutisotsikoinnit, jotka jaettiin päivämäärittäin käyttäen apuna värikoodeja. Kooditus helpotti hahmottamaan, millä tavoin otsikointien kerrontatavat esiintyivät suhteessa onnettomuuden tapahtumapäivään ja sen jälkeisiin uutispäiviin.

10 Pohdinta

Opinnäytetyöni aiheen valinta liittyi pohdintaan siitä, mitä käyttöarvoa uutisoinnin, tässä tapauksessa otsikoinnin - ymmärtämisellä on kriisityön ammattilaiselle. Kriisijohtamisessa ja kriisiviestinnässä korostetaan median osuutta onnettomuuden tai katastrofin tai kriisitilanteen hahmottamisessa. Kriisityöntekijä altistuu samalla tavoin onnettomuuksien uutisoinneille oman ammatillisen ja strukturoidun kriisiviestinnän lisäksi, siitä siis mielenkiintoni opinnäytetyön aihepiiriin.

Viestinnän ja etenkin kriisiviestinnän teorioita lukiessani kiinnitin huomiota etenkin uutisoinnin kolmeen tärkeään pääajatuksen, tiedonsiirtoon, yhteisöllisyyteen ja sanoman levittämiseen. Opinnäytetyön edetessä ja kahden suuren onnettomuuden uutisointiin perehtyessäni korostui uutisoinnin tärkeys yhteisöllisyyden ja sanoman levittämisessä. Media tarjoaa uutisoinnillaan mahdollisuutta esimerkiksi kokea surua surevien kanssa.

Lukijakunnalla tulee olla uutisointia seurattaessa mahdollisuus prosessoida tapahtunutta. Yhteisöllisyyttä ja yhteistä jakamista edesauttoivat myös median tarjoamat keinot seurata onnettomuuden syiden tarkastelua ja ymmärtämistä, sekä yhteisen surun ja tuskan jakamista. Tämä kokemus auttaa traumatutkijoiden mukaan vähitellen toipumisessa onnettomuuden lukijoissaan herättämistä tuntemuksista. Suuri yleisö voi ymmärtää onnettomuuden kokeneita uhreja esimerkiksi kuvittelemalla itsensä laivan hyttikäytävillä tai bussissa matkalla jonnekin. Onnettomuuden näyttämö on tuttu. Monilla on kokemusta laivalla tai bussimatkalla olosta.

Kun uutisointien otsikoinneissa käytettyihin neljään kerrontatapaan perehtyi tarkemmin, myös toimittajien tapa uutisoida tuli esille. Kirjoittajat olivat vuoroin etäisiä ja tapahtumien ulkopuolella, tai läsnä lukijoiden kanssa. Kuten ”itkemässä itkevien kanssa”, tai lehden taitolla ja kuvilla havainnollistettiin sitä hiljaisuutta ja tapahtumakentän näyttäytymistä tyhjänä. Uutisoinneissa oli opettavaa, myötätuntoista, syitä ja syyllisiä etsiviä tapoja.

Faktaan pohjautuva uutisointi ja mielipiteisiin liittyvä uutisointi limittyvät toisiinsa, samoin kerrontatavat saattoivat olla päällekkäin. Faktan ja mielipiteiden erottelua oli jossakin otsikoinnissa vaikeaa tehdä, kuitenkin viesti tapahtuneesta saavutti lukijat. Materiaalia tarkastelllessani ja median työskentelyä arvioidessani - omasta kriisityöntekijän näkökulmasta käsin, oli huomionarvoista kahden suuren sanomalehden asiallinen ja ei-sensaationhakuinen tapa kirjoittaa uhreista ja onnettomuudessa muutoin osallisena olleista. Pelastustyöstä kerrottiin Estonian kohdalla laajastikin, samoin pelastajat saivat paljon huomiota Konginkankaan turman pelastustöistä.

Toivon opinnäytetyön avaavan uutisoinnin käsitteitä ja, millä tavoin uutisointityötä tehdään suurelle yleisölle. Kriisi- ja erityistilanteiden ammattilaiselle on hyvä tietää oman virallisen ja yhteisesti sovitun tärkeän kriisiviestinnän lisäksi uutisoinnin vaikutuksia suureen yleisöön.

Tsunamin tapahtumissa vuonna 2004 tärkeäksi väyläksi nousi sähköinen media ja Internet. Tieto uloonjääneistä saavutti omaiset Suomessa yksityisen sukellusfirman ylläpitämällä internet-sivuilla paljon nopeammin, kuin valtiovallan organisoimalla tiedottamisella. Tuolloin Internet ja sosiaalinen media näytti mahtinsa tiedonvälityskanavana.

Sähköisen median osuutta ei tässä työssä tutkittu. Sähköisen viestinnän mahdollisuudet ovat suuret ja niitä kehitetään koko ajan. Sähköisen median hyviä puolia on nopeus, huonona puolena voi pitää tiedon epätarkkuutta, tai vääristynyttä tietoa. Sosiaalisen median ja Internetin ja viranomaiskanavien käyttöä sosiaalisessa mediassa on tutkittu. Uskon, että tutkimus jatkuu, koska Internet kehittyä ja tiedonvälitys nopeutuu ja näiden mahdollisuudet kriisityön hyvänä nopeana apuvälineenä kasvaa.

Opinnäytetyön materiaalia läpikäydessäni mietin sitä, miten otsikon ohessa oleva kuva vaikutti uutisointiin ja sen välittämään tunnelmaan. Kuvien osuus uutisotsikoinnissa oli merkittävä. Estonia-turman tapahtumapaikalta ei saatu kuvia, kuin muutama. Kuvien dramaattisuus näyttyi uutisoinnissa vasta pelastustoimien aikana ja päättyttyä. Konginkankaan turman valokuvien käyttö oli runsaampaa ja kuvat viestivät voimakkaasti tapahtuman järkyttävyyttä. Mielenkiintoinen tutkimusaihe olisi myös se, millä tavoin uutisointi ja uutisotsikot kuvineen vaikuttavat pelastushenkilöstöön?

Näkökulma kahden vakavan onnettomuuden uutisointiin on sairaanhoitajan ja Kriisi- ja erityis-tilanteiden YAMK-koulutuksen opiskelijan näkökulma ei mediassa työskentelevän tai opiskelevan toimittajan näkökulma.

Lopuksi haluan esittää suuret kiitokseni opinnäytetyön ohjaajalleni Petri Tanille kärsivällisestä ja kannustavasta ohjauksesta, sekä lämpimät kiitokseni myös perheelleni ja läheisilleni tuesta ja välittämisestä.

Lähteet

- Bennett, W. 1986. *The Medium Is Large, but How Good Is the Message?* Teoksessa Friedman, Sharon M.; Dunwoody, Sharon; Rogers, Carol L. (toim.): *Scientists and Journalists: Reporting Science as News*. American Association for the Advancement of Science Inc., New York, s. 119-128.
- Fairclough, N. 1995/2002. *Miten media puhuu*. Tampere: Vastapaino, 2. painos. Alkuteos *Media Discourse* 1995.
- Ginneken, J. 1998. *Understanding Global News: A Critical Introduction*. Sage Publications, London.
- Heinämäki, J. 2015. ”Kenen hyväksi tärkätty kansa tanhuaa?” Pro Gradu- tutkielma, Tampereen Yliopisto.
- Hirsijärvi, S., Remes, P. ja Sajavaara, P. 2013. *Tutki ja Kirjoita*, Helsinki: Tammi.
- Ikävalko, E. ja Uimonen, R. 1996. *Miten mediajulkisuutta muokataan ja imagoja rakennetaan?*, Helsinki: Inforviestintä.
- Kivioja, P. 2008. *Iltapäivälehdet mediakentän ja yhteiskunnan muutoksessa*, tutkimus, Tampereen Yliopisto, Tampere: CityOffset Oy.
- Kuntaliiton verkkojulkaisu, *Varaudu, Opas kunnan viestintään kriisi- ja erityistilanteissa*, Kuntaliitto, Helsinki, 2009.
- Loppuraportti MV Estonian onnettomuudesta 28 päivänä syyskuuta 1994, Laur, U., Jaakula, Heino., Metsaveer, Jaan., Lehtola, Kari., Iivonen, Heimo., Karppinen, Tuomo., Eksborg, Ann-Louise., Rosengren, Hans., Noord, Olle, Joulukuu 1997, Viron tasavallan Hallitus
- Merriam-Webster: Merriam-Webster Online Dictionary. ”Popularize”, transitive verb, b. <http://www.merriam-webster.com/dictionary/popularization>
- Palttala, P., Boano, C., Lund, R. ja Vos, M., 2012. *Communication gaps in disaster management: Perceptions by experts from governmental and non-governmental Organizations*, *Journal of Contingencies and Crisis Management*, Jyväskylän Yliopisto,
- Partanen, J. 1985. *Julkisuutta tutkiessa*. *Tiedotustutkimus*, 8:3, 1985, 31-37. Helsingin Yliopisto.
- Piispa, M. 2004. *Konginkankaan onnettomuus ja liikenneturvallisuus: tutkimus neljän sanomalehden kirjoittelusta, Liikenneturvan tutkimusmonisteita, Liikenneturva*, Helsinki.
- Raittila, P. 1996. *Uutinen Estonia*, sähköinen julkaisu, Vammala: Tampere University Press.
- Raittila, P., Johansson, K., Juntunen, L., Kangasluoma, L., Koljonen, K., Kumpu, V., Pernu, I. ja Väliverronen, J. 2008. *Jokelan koulusurmat mediassa*, Tutkimus, Tampereen yliopisto.
- Raskaan ajoneuvoyhdistelmän ja linja-auton yhteentörmäys valtatiellä 4 Äänekosken Konginkankaalla 19.3.2004, Tutkintaselostus A 1/2004 Y, Onnettomuustutkintakeskus, Helsinki, 2005
- Ristikangas, H. 2015. *Tarkastelussa neljän suomalaisen organisaatiokriisin verkkouutiset*, Pro gradu - tutkielma, Vaasan Yliopisto.
- Saikkonen, S. 2011. *Tieteellisen tekstin metamorfoosi?- tapaustutki-muksia tutkimuksen popularisoinnista tiedeviestinnän eri tasoilla*. Helsingin Yliopisto, valtio-tieteellinen tiedekunta, viestintä. Pro-Gradu, 2/2011.

Sparks, C. & Tulloch, J. (toim.). 2000. Tabloid Tales- the Global Debates over media standards. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers.

Veneu, F., Amorim, LH and Massarani, L. 2008. Science journalism in Latin America: how the scientific source is accommodated when it is transformed into a journalistic story, Journal of Science Communication.

Sähköiset lähdeaineistot:

Journalistin ohjeet ja liite, http://www.jsn.fi/journalistin_ohjeet/ - viitattu 6.9.2016

Jyväskylän yliopiston kielikeskus:

https://kielikompassi.jyu.fi/opetus/kirjoitus/kirjoituskurssi/tied_ref_popularisaatio.shtml
viitattu 16.9.2016

Kvalitatiivinen sisällön analyysi: www.academica.edu/589363/kvalitatiivinen_sisallon_analyysi
- viitattu 20.9.2016

Kielijelppi, äidinkielen viestintäopas:

[http://kielijelppi.virtamieli.fi/puheviestinta/vuorovaikutus-puhumista-ja-kuuntelemista-viitattu 20.9.2016](http://kielijelppi.virtamieli.fi/puheviestinta/vuorovaikutus-puhumista-ja-kuuntelemista-viitattu-20.9.2016)

Laki hätäkeskustoiminnasta 20.8.2010/692. Viitattu 4.6.2015. www.finlex.fi

Laki suuronnettomuuksien tutkinnasta: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1985/19850373> - viitattu 20.9.2016

Tiittula, Liisa, Sanomalehtikielellä vaikuttamisen keinoista, Kielenhuollon tiedotuslehti, Kielikello, 2/1898 - saatavana nettiversiona: [http://www.kielikello.fi/index.php?mid=2 & pid=11&aid=1029](http://www.kielikello.fi/index.php?mid=2&pid=11&aid=1029) - viitattu 16.9.2016

Valmiuslaki: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20111552> - viitattu 20.9.2016

[Valtionhallinnan viestintäsuositus, Valtioneuvoston viestintäyksikkö, Yliopistopaino, Helsinki, 2010 \(www.finlex.fi/data/normit/36238-viestintasuositus.pdf\)](http://www.finlex.fi/data/normit/36238-viestintasuositus.pdf) -viitattu 6.9.2016

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia: valtioneuvoston periaatepäätös, 16.12.2010 http://www.defmin.fi/files/1696/Yhteiskunnan_turvallisuusstrategia_2010.pdf - viitattu 20.9.2016

http://yle.fi/elavaarkisto/artikkelit/estonian_hatakutsu_1446.html#media=1454 viitattu 6.9.2016

http://yle.fi/elavaarkisto/artikkelit/konginkankaalla_23kuollutta_18097.html#media=18100 viitattu 6.9.2016

Kuviot

1. Uutisoinnin kerrontatavat..... 19

Liitteet

Liite 1 Uutisoinnin materiaalin jako neljään pääosa-alueeseen, uutisten otsikot..... **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**

Didaktinen

Iltasanomat

- 30.9.1994 Keulaportin pettäminen aiheutti katastrofin?
Miksi Estonian keulaportti petti?
Tiiviste oli pikkuseikka
Turun poliisiaseman infopuhelin soi tauotta
Laivan toista kapteenia ei ole löydetty
Viro pyytänyt Natolta apua Estonian hylyn paikallistamiseen
Meren pohjaa peilataan hylyn löytämiseksi
Estonian nostaminen voi jäädä haaveeksi (Nosto maksaisi satoja miljoonia)
Liikennevaliokunnan pj: Matkustajaluetteloiden vastustaminen nolottaa
Venäläinen asiantuntija uskoo hyllyssä olevan eloonjääneitä
Estoniaan ei pääse ilman erikoisvarusteita; Syvyys suojaa hyllynryöstäjiltä
- 1.10.1994 Kaikuluotain löysi Estonian; Alus makaa vasemmalla kyljellään noin 70 metrin syvyydessä
Videokuvausta yritetään tänään
Näin Estonia löydettiin - piirros
- 3.10.1994 Estonian videokuvauksen tulokset yhä salaisuus; Tutkimusalus Halli palasi aamulla maihin
Estonia ehti kääntyä ennen uppoamista?
Utön ulkopuolella on laivojen hautausmaa
- 4.10.1994 Estonian tuhon tunti; Hätkäännös myötätuuleen kaatoi Estonian
Irronnut keulaportti repi teräslevyihin isoja reikiä; Vettä tuli kerralla sisään tuhat tonnia
Näin Estonia tuhoutui - piirros
Kansainvälisen tutkijalautakunnan jäsen vahvistaa: Estonia muutti kurssia ja yritti ehkä kääntyä; Estonia keskusteli ennen hätäkutsua. Autokansi kuiva yhdeltä yöllä
- 5.10.1994 Telakkajohtaja Martin Saarikangas: Merenkäynti ei voi rikkoa ehjää keulaa; Miksi ajoramppi oli auki?
Sisärampin aukeaminen oli estetty
Estonian turmayön tuuli ja aallokko olivat tavanomaisia; Aallokko nelimetristä
Saksalaislehti: Visiiri ja ajoramppi aukaistiin
Luokitteluyhtiö: Estonia oli kunnossa
Satojen miljoonien korvaukset
Estonian tuhoutunut keula - piirros
Sisäportti joutui ankaraan röykytykseen; Aaltojen voima olisi nostanut kaksi rekkää
Ketjureaktio murtaa portin
Mistä vesi tuli autokannelle?
Autokansi oli kuin uunipelti

Helsingin sanomat

- 30.9.1994 Epäilyt Estonian keulaportin pettämisestä vahvistuivat; Alus pysyi pinnalla ehkä kauemmin kuin heti turman jälkeen luultiin
Visiiri suojelee keulaporttia
Tuuli esti hyllyn etsimisen
Suomi nimesi tutkijansa
Latvialainen pelastunut Valter Kikuts: Laivan keula hörppi vettä jo puoli yhden aikaan
SPR aloitti Estonia-keräyksen
Estlinen Viron toimitusjohtaja: Törmäys tai räjähdys
Estlinen Ruotsin liikennepäällikkö: Sabotaasipuheet perättömiä
”Alus kunnossa, miehistö pätevä”
Näkökulma: Lentäminen ei lakkaa eikä merenkulku pysähdy
Ulkomaiset matkustajalaivat erityistarkastukseen Suomessa; Matkustajaluettelot tulevat taas
- 1.10.1994 Suomen ja Ruotsin viranomaiset löysivät autolautoista vikoja; Porttien lukiossa kulumia, merkkivaloissa palaneita lamppuja. Tarkastajat pitivät vikoja vähäisinä, laivat saivat lähtöluvan
Mariella uhkasi jäädä Tukholmaan tietokatkon vuoksi
Silja Europan keulaportti hitsattiin kiinni
Tarkastukset jatkuvat viikonloppuna
Isabellan viat eivät vaikuta merikelpoisuuteen
Estlinen alus oli kaatua kesällä
Ruotsin merenkulkuviranomaiset: Ruotsinlaivoilla ollut useita uhkaavia tilanteita; DN myös Mariella vaaratilanteessa (Tammikuussa 1993)
Joku löi laimin raportoinnin
Varustamot vakuuttivat laivojensa keulaporttien pitävyyttä
Autolauttoihin kaavaillaan rakenteellisia muutoksia; Merenkulkuhallitus kutsui varustamot koolle
Brittiasiantuntijat: Roro-alusten rakenteita muutettava; Turvallisuus tulisi kalliiksi
- 2.10.1994 Suomen yli pyyhkäissyt syysmyrsky teki tuhojaan; Laiva merihädässä, Tallinnanlaivat jumissa, Estonian kuvaus siirtyi
Kuvateksti; Kaikukuvan mukaan Estonia ei katkennut
Kaikuluotain ei paljastanut uppoamissyitä; Estonian keulaportin viat pysyivät ensimmäisissä kuvissa arvoituksena
Huomisen laivakaan ei ole uppoamaton
Tulevaisuuden laiva ei ole uppoamaton mutta kuitenkin nykyistä turvallisempi
- 5.10.1994 Tallinkin alus pysäytettiin Helsinkiin; Autolautta Corbieren keulaportissa repeämiä ja kulumia
Rosellan visiiri hitsattiin
Merenkulkuhallitus määräsi keulaportit suljettaviksi; Portit umpeen Ruotsissakin
Suomalainen laivasuunnittelija: Keulavisiiirin irtoaminen ei vielä avaa ramppia
Joka kokemuksesta otetaan oppia
Tutkintakomission alustava raportti valmistui; Estonian uppoaminen alkoi visiirin irtoamisesta; Visiiri aiotaan etsiä ja nostaa
Keularamppi joutui kovalle
Miksi? Ajettiinko Estonian pelastustoimien johtaja piippuun?
Ensimmäiset uhrin tunnistetaan ensi viikolla
Luokituslaitokset tarkastavat roro-matkustaja-aluksia
Lauttojen keulaportteja hitsattiin kiinni
Corbieren lähtö merelle estettiin

- 6.10.1994 Muut lehdet: Murheen viikko
Näkökulma: Autolautta ei ole laiva
- Estonian matkustajien vakuutussumma 250 miljoonaa kruunua; Norjalainen yhtiö voisi myös päättää summan ylittämisestä, mutta Viron lakien mukaan korvaukset olisivat pienemmät; Korvauksia ei ennen kuolleeksi julistamista Corbiere palaa liikenteeseen perjantaina
Tursas ja Eva aloittivat visiirin etsinnät
Brittiasiantuntijat: Pohjoismaat olivat turvasääntöjä vastaan
Raporttia Estonian tarkastuksista ei julki

Dramaattinen

Ilta-Sanomien

- 28.9.1994 Pelastettuja tuotiin helikoptereilla Suomen sairaaloihin
Kylmässä vedessä ei selviä hengissä
Koko hallitus järkyttyi
Meri järkyttyi turmasta
Estonia purjehti Kyproksen lipun alla
Suomalais-rekkojakin kulki Estonialla
Viinikka Oy:ssä huokaistiin helpotuksesta
”Ihmiset empivät Ruotsin-matkoja hetken aikaa”
Estonian onnettomuus pahin Suomen vesillä rauhan aikana; Kymmenen nuorta paleltui kuoliaaksi
Juurikaslaivan miehistö hukkui
Tuhoisin merionnettomuus surmasi yli 4000 ihmistä
- 29.9.1994 ”Ei ikinä laivaan” Meidän isä pelastui
Onnettomuus vaati lähes 900 uhria
Itämeri vei lähes 900; Upponeella Estonialla saattoi olla yli tuhat henkeä
Laivalla oli täysi kaaos
Viisi ihmistä hukkui silmiemme edessä
Pelastajien synkkä päivä Utön saarella; Helikopterit toivat ruumiita karulle saarelle iltamyöhään
”Taistelimme elämästä ja kuolemasta” Vilho Itärannan pelastanut nainen paleltui kuoliaaksi
Mayday! Estonia. kallistuma 20 astetta; Itämeren pahimman laivaturman pelastustyöt alkoivat dramaattisesta hätäkutsusta
Tapahtuiko kaikki näin?
- piirros
- 30.9.1994 Estoniasta pelastunut Jari Puoliväli: Kauheinta oli kuulla avunhuudot pimeällä merellä
- 1.10.1994 Estonia harhautui reitiltään yli tunnin ennen uppoamistaan; Onnettomuus ei tapahtunut nopeasti
Estonia salasi ongelmansa?
Virolainen autolautta ohitti onnettomuuspaikan; Miksi hätäkutsu ei tavoittanut Balanga Queeniä?
”Radistimme eivät nuku koskaan”
Kuolleina löytyneiden tunnistus alkoi eilen; Tähän mennessä löydetty 99 turmassa menehtyneen ruumiit
Oikeuslääketieteen laitos hiljensi uhrien tutkimiseen
Varustamot valmiita luetteloimaan kaikki matkustajat
Laivayhtiöt vähensivät mainontaansa
Merenkulkuhallitus sai 90-luvulla 29 haveri-ilmoitusta: Läheltä piti tilanteet hoidetaan kaikessa hiljaisuudessa; Tulipaloja ja pohjakosketuksia

- 4.10.1994 Keulaportit aiheuttaneet jo useita vaaratilanteita
Tutkijalautakunta epäilee: Hätäkäänös upotti Estonian
Estonian konemiehet tiesivät turman syyn: ”Kuului kaksi tai kolme voimakasta
jysähdyistä”
Silja hitsaa etuportit kiinni: Keulaportteja tarkastetaan ja suljetaan
Kymmenen omaista kävi antamassa kadonneiden tuntomerkkejä
Robottikamera liikkuu joystickillä
Virolaisalus ajoi kareille Tukholman saaristossa
- 5.10.1994 Estonian tuho yhdisti Saran ja Kentin; ”Päätimme pelastua yhdessä”
Kentin ja Saran ihmeellinen pelastuminen; Musta meri erottaa hetkeksi; Sara on
neitsyt, Kent vesimies
Sankaripari sulkeutui tiedotusvälineiltä
Mitä nyt? Tämä on mahdotonta
Corbiere-autolautta pysäytettiin Helsinkiin
- 6.10.1994 Miksi Estonian miehistö ei auttanut? Pelastuslautoilla menehtyi kymmeniä, kos-
ka niitä ei osattu käyttää
Miehistöä tarvitaan hätätilanteessa
”Lautta väärinpäin, kaikki kuolleita”
Musta laatikko on jo kehitetty
Silja Europan radiotallenteet nyt hyödyksi
Tutkijalautakunnan kari Lehtola: Keskustelut ennen hätäkutsua ovat arkaluon-
teinen asia; Lehtola kehottaa odottamaan
kari Lehtola on rutinoitunut suuronnettomuustutkija

Helsingin Sanomat

- 29.9.1994 Epätoivoiset odottivat tietoa
Tallinnan laivasatamassa itkevät ihmiset hakivat lohtua toisistaan: Kun toivoa
vielä oli; Sydän kipeänä töissä koko päivän
Tallinna jatkoi elämäänsä surunauhoin
Silja Symphonyn matkustaja: ”Aallot heittelivät pelastuslautoja”
Lyhyesti: Silja Europakin perjantaina jo normaaliaikataulussa
Päämiehet esittivät surunvalitteluja
Kriisiyksiköt valmiina antamaan henkistä tukea
Helsingin kirkot olivat auki yöhön asti
Pääministerit kokoontuivat Turkuun
Radio-orkesteri soitti uhrien muistoksi
Koululaiset käynnistivät keräyksen pelastuneille
Suomi haluaa mukaan onnettomuuden tutkintaan
”En tajua, en tajua, en tajua...” Itkevät nuoret halusivat toisiaan terminaalissa;
Paikalla satoja ihmisiä
Vapaaehtoisia virtasi surevien tueksi Rotsissa; Tyrmistynyt epäusko vaihtui päi-
vän mittaan maansuruksi; Kirkot avoinna sureville
Autokansi on lauttojen turvallisuuden arin paikka; Estonian turma ei ainakaan
heti kiristä määräyksiä
”Se oli taistelua elämästä” Sairaalaan tuotiin alijäähtyneitä ja masentuneita
pelastuneita
- 30.9.1994 Viron viranomaiset: laivalla saattoi olla jopa 1051 ihmistä; Uhrien tarkka määrä
tuskin selviää matkustajaluettelon puuttuessa
Merestä löytyi 77 kuollutta; Laivat ja helikopterit jatkoivat etsintöjä pimeän tu-
loon saakka
Hukkuneet tunnistetaan Helsingissä
Lauttoja ajelehti jo Viron rannikolla; kaksi löytyi 80 km uppoamispaikalta
Utön väki kokoontui ruumissaatoksi laiturille

- 1.10.1994 Estonian hylky löytyi kaikuluotaamalla; Merestä löydettiin perjantaina kahdeksan uhrin ruumiit.
Viallinen keulaportti ehkä aiheutti Estonian turman
Muiden matkustajalauttojen porteista paljastunut pikkuvikoja
Uponnut autolautta löydettiin: Mittausalus Suunta paikansi Estonian hyllyn saviesta merenpohjasta
Aalloista nostettu tähän mennessä 99 kuollutta, kateissa edelleen 811
Alfons Håkans valmis tutkimaan Estonia-hyllyn nostamista; ”Periaatteessa alus voidaan nostaa pintaan”
Kapteeni Pihtin kohtalosta monia versioita
Oikeuslääkäri Jääskeläinen: Tähän mennessä löydettyt hukkuneet saadaan tunnistettua
Suru näkyy Lindesbergissä: Pikkukaupungin asukkaista 32 hukkui onnettomuudessa.
Suurin osa kuolleista pienten lasten äitejä.
Lyhyesti:
Matkustajaluettelot pakolliseksi Ruotsissa
Muistopalveluksia Suomessa ja Virossa
Tukholman muistopalvelus televisioidaan Suomeen
Suomen kirkko auttaa Virossa
- 2.10.1994 Estonian hylky on yhtenä kappaleena; kaikuluotainkuvan mukaan aluksen visiiri näyttää puuttuvan
Haapsaluun kerätään Viron rannoille ajelehtineet esineet
Tuulen tuomat pelastusvälineet tutkitaan tarkoin
Matkojen myynti väheni hieman
Mariellan porttia hitsattiin, Finnjet lähti tutkimatta
- 3.10.1994 Estonian viimeisellä matkalla oli mukana kymmenen suomalaista; Kuusi Suomen kansalaista edelleen kateissa, uhrien tunnistus Helsinkiin
Estonian hyllyn asento vahvistaa yhä epäilyjä keulaportin pettämisestä
Estonia upposi perä vasten myrskyä
Suru ja toivo sävyttivät muistotilaisuuksia
Laivojen pelastuskalusto tutkitaan
Vorussa suuri suru ja epävarmuus tulevasta
Lyhyesti:
Lennart meri kiitti pelastajia rohkeudesta
Uusi laiva Tallinnan ja Tukholman välille
Estonia kääntyi ennen uppoamista: Kuvien uusi tulkinta paljasti aluksen asennon
- 4.10.1994 Estonian keulaportti auki; Vedenalaisissa videokuvissa ei visiiristä näy jälkeäkään
Suomessa harkitaan lauttojen keulaportin hitsaamista kiinni
Keulaportti upotti Estonian; lautan keulaviisiiri on kadonnut ja ramppi ylhäältä metrin auki
Tutkijat uskovat, että visiiri on alun perin ollut suljettu
Keulaportit hitsataan kiinni avomeren autolautoista
Estonian hätäviesti ei kuulunut Ruotsiin Estonian konemestari:
Visiirin kadottua vesi suihkusi sisään ajorampin reunoista
Estonian uhrien tunnistaminen voi viedä viikkoja
Norjalaiset tarjoutuivat nostamaan Estonian

Eepinen

Helsingin Sanomat

- 29.9.1994 Estonia upposi - yli 800 hukkui:
Tallinnasta Tukholmaan matkalla ollut autolautta kaatui Utön edustalla
Helikopterit poimivat myrskyväältä mereltä 140 pelastunutta
Euroopan vakavin rauhanajan meriturma kahdeksaan vuosikymmeneen
Estonia vaikenä hätäsanoman jälkeen
Vain 140 pelastui uponneesta laivasta;
”Tämä on Estonia-alus. Kallistumamme on 20-30 astetta ja koneet ovat pimeä-
nä”
Kaikki on ollut suhteellisen nopeaa
Kyljelleen tai perä edellä
Hylkyä aletaan etsiä tänään
Monikansallinen tutkijalautakunta
Matkustajien määrää ei ehkä saada selville koskaan
Helikopterit ainoa apu meressä ajelehtineille;
Suuronnettomuudesta annettiin heti hälytys
Pelastuskeskus sai hälytysviestin
Aimur Toobal oli turmahetkellä yksin hytissä lepäämässä;
”Havahduin, kun Fanta-purkki kolahti pöydältä lattialle”;
Mereltä kuului ”Help, help” - huutoja
Keulaportissa vikaa jo ennen onnettomuutta
Pintapelastajat nostivat puolialastomia ihmisiä vinssillä helikopteriin;
Meri oli täynnä pelastusliivejä
Vettä pääsi autokannelle todennäköisesti keulasta;
Ruotsalaiset tarkastivat tiistaina
Visiiri auki?- liikkeellä?
Lasti ei yksinään riitä kaatamaan laivaa
Yleinen paleltuminen eli hypotermia - piirros;
Hypotermian hoito
Pelastamisen ongelmat
Autolautta Estonia - kaavio
Suurimmat merionnettomuudet Suomessa ja Itämerellä - kaavio
Minne pelastettiin - kaavio/kartta
- 30.9.1994 Estonian haaksirikon uhreja saattaa olla yli 900;
Kukaan ei tiedä tarkkaan, kuinka monta matkustajaa laivassa oli
Turman tutkijat epäilevät uppoamisen syyksi keulaportin pettämistä
Merestä löytynyt 77 haaksirikkoisen ruumiit
Matkustajalaivat erityistarkastukseen
Psykologit auttavat uhreja ja omaisia

Ilta-Sanomat

- 28.9.1994 Autolautta upposi viidessä minuutissa;
Lähes 800 hukkui rajussa myrskyssä Turun saaristossa;
Pelastuneiden joukossa suomalaisia
Autolautta estonia (ent.Viking Sally ja Silja Star) - piirros
Erikoismiesten hälyyttämisessä viivyteltiin
Pelastuneet olivat järkyttyneitä;
Veden lämpö 9.3 astetta
Mukana neljä suomalaista
Hallitus kokoontui aamulla

29.9.1994 He pelastivat 35 matkustajaa;
Pintapelastajat kamppailivat myrskyä vastaan
Monilla yllä vain alushousut
Tarkastetut lautat puhkottiin puukolla
Typpinarkoosi armahti ilmataskuihin jääneet
Leka-ryhmäkin pääsi apuun
Kumilautat pelastivat veden varasta;
Pelastuslauttoja yli 1500:lla
Pelastusliivejä ilman pelastettavia
”Mayday! Estonia. Kallistuma 20 astetta!”;
Itämeren pahimman laivaturman pelastustyöt alkoivat dramaattisesta hätäkutsusta;
Mariella apuun ensimmäisenä
Tapahtuiko kaikki näin?
1. Keulaportissa vikaa jo satamassa
2. Kiinnityksessä puutteita
3. Kiinnitykset löystyivät
4. Keulaportti vuotaa vettä
5. Lasti lähtee liikkeelle
6. Ruumassa vellova vesi kaataa laivan

6.10.1994

Miksi Estonian miehistö ei auttanut?;
Pelastuslauttoja ei osattu käyttää
Kymmenet kuolivat aivan turhaan

Lyyrinen

Helsingin sanomat

30.9.1994 Surutyötä yli rajojen
Estonian katastrofin opetuksia;
Täysi yllätys se ei ollut
Tuntikausia myrskyisellä Itämerellä ajelehtineet ihmiset kuulivat pimeässä pelastushelikopterien äänet
”En mene enää laivalle töihin”;
Haluan vain kertoa, että olen hengissä
”Elämäni pisin yö”
Kaksi suomalaista pelastui yhdessä
He pelastuivat: Nimilistä
Onnettomuuden uhrit ja omaiset saavat tukea psykologeilta;
Kriisiryhmä lähti Isabellan matkustajien mukaan;
”Jatka työtä ja hoida askareet”
Rannekello pysähtyi 00.30 Ruotsin aikaa
Estonia oli pääuutinen myös Yhdysvalloissa

2.10.1994 Vain hetken yhteys;
Turun meripelastuskeskuksen operaattori Ilkka Kärppälä otti keskiviikkoyönä vastaan Estonia-aluksen hätäviestin ja alkoi toimia kuin kone. Hän on aina ollut lahjakas epävarmuuden sietämisessä
Palovaara on merellä yhtä kauhistuttava kuin uppoamisvaara-kaavio

Ilta-Sanomat

- 29.9.1994 Tallinna täyttyi hiljaisesta surusta
Muistikuvat piinaavat Estoniasta pelastuneita;
Henkinen tuki aloitettiin heti;
Vapaaehtoiset tarjosivat apuaan
Vettä ja verta laivan käytävillä
Kriisiapua saivat kaikki järkyttyneet;
”Ei koskaan enää”
Laivalla oli 18 raamattukoulun oppilasta
Estonia katsastettu viime tammikuussa
Hukkunut kapteeni kipparoi aiemmin Georg otsia
Vörun kaupunki menetti johtonsa
”Polvet notkahtivat”;
Jarmo Salminen on matkustanut rekkoineen Estonialla;
Rekat kiinnitettiin asianmukaisesti
Rekkakuljettaja:
Rekkoja ei kiinnitetty
Tallinnan-laivoilla työskennelleet väittävät:
Virolaisten merimiesten työmoraali ala-arvoinen
Miksi ”uppoamaton” alus uppoaa?;
Suomalaisten tarkastamissa ei riskilaivoja
Estonia noudatti Kyproksen turvasääntöjä
Päivä tuskaista odotusta;
”Ei tunnu hyvältä ennen kuin Altti on kotona”;
Lapselle ei kerrottu
”Ei ikinä enää laivaan”
Virolaiset laivat ovat harvoin virolaisia
Norrback lupaa tiukempia tarkastuksia laivoille;
Yksi helikopteri lisää
- 30.9.1994 ”Syvyydestä minä huudan sinua Herra”;
Utön saaristolaiset ja varuskunta hyvästelivät vainajat;
Haavoja jäi pelastajiinkin
Ministeri Huuhtanen kiitti pelastajia
Koptereiden miehistöt saavat kriisihoitoa;
Pelastajat hyväksyvät
Ilmavoimien miehille kova tulikaste
”Koimme tehneemme hyvää työtä”
”Enää emme voi edes valaa heihin toivoa”;
Tallinnan kriisikeskuksen auttajat tekevät työtä vuorotta
Perhe taas yhdessä;
Estonialta pelastunut Antti Hakanpää väsyi vaan ei lannistunut
Uutiset eivät kertoneet totuutta
”Laiva upposi kuin kivi”
Pelastunut Jari Puoliväli:
Kauheinta oli kuulla hukkuvien avunhuutoja;
Kova meteli herätti
Vähissä vaatteissa mereen
Pelastuskourulla Isabellaan
Pelastunut Per-Erik Ehrnsten:
Ihmiset eivät tienneet, mitä tulisi tehdä
Bildtillä ja Carlssonilla tuttavina Estonialla
Estonian suomalainen intendentti:
Virolaisten ammattitaito oli kunnossa

1.10.1994

”Isoäiti toivoi tuuletonta matkaa”;
Norrköping suree hukkuneita eläkeläisiä;
Viha alkaa nousta pintaan
”Isoäiti vitsaili usein kuolemasta
Viro ei määrää laivoilleen ylimääräisiä tarkastuksia
Varustajien korvausvastuuta nostetaan
Estonian turman muistohartaus tuomiokirkossa
Lindesbergissä kymmenien lasten äidin hukkuivat
Tukholmalaispoliisit suurin ryhmä
”Kapteeni valitsi kuoleman”;
Koko Estonia-laivan päällystö hukkui

Konginkankaan bussiturma

Ilta-Sanomien

Didaktinen

20.3.2004

”Näitä on ollut jo liian monta”
Fakta: Pahimpia turmia Suomessa - luettelo
Olli Jussila ohitti turmapaikan hetkeä ennen onnettomuutta;
”Rekkani ei ollut pysyä tiellä”
Miksi paperirullat lähtivät liikkeelle?
Plus-liite;
Hyvä, turha kriisiapu?

Helsingin sanomat

20.3.2004

27 oli kyydissä Helsingistä asti;
Suurin osa turmabussin matkustajista nuoria
Syvä järkytys katkaisi oppilaiden koulutyön.
”Monesti on pelottanut lähteä”
Suruliputus peruutti Minna Canthin päivän liputuksen
EU aikoo tiukentaa lepoaikojen seurantaa
Rekkaturmien määrä pysynyt melko vakiona
Eduskunnassa vaaditaan raskaan liikenteen turvallisuuden lisäämistä
Henkistä tukea myös SPR:n puhelimesta
Pahin tieliikenneturma

23.3.2004

HS-kysely:
Joka toisen kuljettajan perävaunu heittelehtinyt;
Perävaunu on ruhjonut tien kaidetta tai vetänyt vetoauton ojaan
Loukkaantuneita siirrettiin hoitoon kotiseuduilleen
Tiehallinnon Nironen:
Runkotiet kaipaavat miljardeja;
Teitä olisi levennettävä ja kaiteita rakennettava kaitojen väliin
Internetistä on tullut kriisityön väline;
Kriisityönjohtaja:
Chat ei korvaa henkilökohtaista kontaktia
Pelkääjän paikalla - kolumni

- 24.3.2004 Liikenneturva:
Turvavyöpakko lisäisi bussien turvallisuutta
Bussiturman muisto seuraa matkalla
Pelottaako bussilla matkustaminen - kysely
Tietokulma: Lähes 360 miljoonaa matkustajaa
Keski-Suomen keskussairaala palasi arkeen
Liikenneturva kehottaa lopettamaan rekkakuskiensa häirinnän
Rajamäki: Pelastusväen toiminta pelasti nuorten henkiä
Kansanedustajat kysyivät tienpidosta
Rekka kääntyi kyljelleen Vesannolla
Rekan eteen u-käännöksen tehnyt auto romuksi
- 25.3.2004 Raskas ajoneuvo joutuu useasti kuolonkolariin; (piirros)
Kolarin aiheuttajaksi paljastuu useimmiten turman kevyt osapuoli
Liikenneopettaja:
Rajoitinta turha syyttää
Konginkankaan uhrien muistohartaus televisioidaan
- 26.3.2004 Pitkille rekoille harkitaan 70 kilometrin talvirajoitusta
- Dramaattinen**
- Ilta-Sanomat
- 22.3.2004 Neljän tytön pelastus - takaovi
Ilari menetti kaksi ystäväänsä
Konginkankaan bussiturmassa menehtyneet: Nimilistä
Meri oli innokas partio- ja seurakuntanuori
”Hän oli äitihahmo”;
Vantaalaisen marketin työntekijät surevat työtoveriaan
Maali jäi tyhjäksi;
Ystäväporukan piti kokoontua pelaamaan jääkiekkoa, mutta sijaan tuli yhteinen suru joukkueoverin kuolemasta
Suruhetki pukuhuoneessa
Sami puhdisti alueen asunnoille
”Kuului kauhea pamaus”
Kolmen lääkäriopiskelijan matka päättyi turmaan
Yksinhooltaajaäiti lähti matkaan poikaansa kannustamaan
Entinen työtoveri Pauli Rissasesta:
”Hän oli erittäin pidetty ihminen ja hyvä esimies”
- Helsingin sanomat
- 20.3.2004 Peilikirkkaaksi muuttunut tienpinta yllätti paperirekan kuljettajan;
Satojen kilojen paperirullat murskasivat bussin keulan hetkessä
23 bussin matkustajista kuoli, 15 loukkaantui vakavasti
Keski-Suomen hätäkeskus sai hälytyksen klo 2.08 - piirros
Lastin kiinnitys, ajoajat ja ylikuormat valvonnan riesoina
Sairaala hälytti yöllä töihin sata henkeä;
Bussissa olleita leikattiin myös Tampereella ja Helsingissä
Tausta: Sairaala tietää, mitä tehdä

- 21.3.2004 Bussiturman loukkaantuneista kolme tehostetussa hoidossa;
Yhden loukkaantuneen tila oli erittäin vakava
Silminnäkijän kertomus ei tuonut uutta tutkintaa
Pelastushelikopterit kytketään pelastustoimeen
Järkytystä puretaan kaupassa ja kahviloissa
Turmapaikalle varoituskolmio ja nopeusrajoitus
Bussiturman uhreja muistetaan kirkoissa
Sairaalapappi: Kuunteluun on ollut tarvetta
Valtionpäämiehiltä surunvalitteluja
Virossakin suruliputus
Kaikki bussiturmassa kuolleet saatiin tunnistetuksi;
Poliisi julkistaa nimilistan sen jälkeen kun omaiset on tavoitettu
- 22.3.2004 Bussiturmassa kuolleista 20 oli pääkaupunkiseudulta;
vainajista kymmenen kotoisin Helsingistä ja seitsemän Espoosta
Suuronnettomuus oli taas lähellä;
Täysi bussi oli syöksyä jokeen vain vuorokausi 23 hengen turman
jälkeen
15-vuotias tarttui rattiin, kun kuljettaja sai sairaskohtauksen
Konginkankaan bussiturmassa kuolleista puolet oli kotoisin hel-
singistä;
Osa omaisista vastusti nimilistan julkaisemista
Bussiturmassa kuolleet: Nimilista
Kuljetusalan vastuita aiotaan pohtia;
Skal:n toiminnanjohtaja Sainio: ” Asiakkaalla ei ole vastuuta mis-
tään”
saarnat kirjoitettiin uudelleen turman takia

Eeppinen

Ilta-Sanomat

Ei pvm

24 nuorta kuoli yöllä;
Ainakin 24 nuorta kuoli ja 14 loukkaantui järkyttävässä onnetto-
muudessa yöllä Äänekosken Konginkankaalla, kun paperirekka ja
nuoria laskettelijoita kuljettanut bussi törmäsivät
Piiirros autojen kohtaamisesta

Lomamatka loppui järkyttävästi;
Nuorten seuramatka pohjoisen hangille sai kauhistuttavan lopun;
Pulkkakisoja ja after skitä
Musiikkia, videoita ja lukemista

Tausta;
Pahin liikenneturma

Neljä nuorta aamulla kriittisessä tilassa

Suruliputus tänään

Lyyrinen

Ilta-Sanomat

ei pvm

Onnettomuusrekan kuljettaja meni shokkiin

20.3.2004

Maansuru;
Konginkankaan järkyttävä tragedia hiljensi koko Suomen, kun 23 nuorta elämää päättyi öisellä tiellä
Pelastajien painajainen;
Palomestari Markku Kinnusen johtama ryhmä auttoi onnettomuuden uhreja ensi minuuteista loppuselvittelyihin;
Vaikeita vammoja
Raivausta iltaan asti
Omaisille tietoa näistä numeroista: Puh.numeroluettelo
23 kuollutta, 15 loukkaantunutta - tapahtuman lyhennelmä
Teho-osastolla yhä kolme
Konginkangas hiljeni
”Emilia lähti niin iloisena...”;
Vain hetki sitten 17-vuotias Emilia Lauttamäki ehti tanssia vanhojentansseja kauniina kuin ruusunnoppu. Toissa yönä kaikki unelmat sammuiivat;

”Ei mitään toivoa”
”Reippaat tytöt lähtevät”
”Meillä oli ihana tyttö”
Kaupunginjohtaja menetti perhetutun (Äänekosken kaupunginjohtaja)
Liikenneministeri Leena Luhtanen” Urani raskain päivä”
Tunturi hiljeni järkytyksestä;
Rukalla surraan 23:a nuorta, joiden matka ei koskaan jatkunut tutulle tunturille saakka
Huoneet tyhjilleen
Kriisiryhmä valmiudessa
Pizzakeisarin raskas urakka
Laskettelumatka oli monen nuoren haave
Kommentti - kolumni: Voimia
Lukiossa itkettiin avoimesti;
Kolme saarijärven lukion koulutyttöä nousi innoissaan toissa yönä bussiin lähteäkseen laskettelulomalle. Kaksi heistä ei enää koskaan palaa takaisin, kolmas on loukkaantunut.
Viime hetkellä bussin kyytiin
”Yksi työkaveri kuoli ja kolme loukkaantui”
Omaisten tuska:
Katastrofi iski yöllä
Ambulanssimiehetkin vapisivat;
Kokeneet ammattipelastajat järkyttyivät, kun he näkivät onnettomuuspaikan.
Törmäys sattui notkelmassa
Fakta: Mitä tapahtui? - luettelo
”Ruoka ei mene alas”
Omat selviytyivät - mutta muut;
Pyynikin koulun rehtori joutui taistelemaan samojen ristiriitaisen tunteiden kanssa, kuin lukemattomat suomalaiset. Omat läheiset olivat hengissä, mutta 23 ihmistä kuollut.

- 22.3.2004 He menehtyivät bussiturmassa:
kansikuva, nimet ja syntymäajat
Kynttilämeri syttyi uhrien muistoksi;
Takaovi pelasti Mariannen, Emilian, Emriikan ja Heidin hengen
Emilian kodin syvä suru;
Isä rukoili olkiristin alla
Emilia antoi turmalle kasvot
Tila menetti jatkajansa
- 23.3.2004 Urheilijasiskokset toipuvat turmasta;
Konginkankaan turmassa loukkaantuneiden tamperelais-
sisarusten toipuminen on edennyt hyvin
Ensimmäinen pääsi jo kotiin
Yliopistolla muistettiin lääkäriopiskelijoita
Konginkankaan turman uhreja muistetaan
- 25.3.2004 Synkkä saattue;
Ensimmäiset Konginkankaan bussiturman uhrit lähtivät Jyväskylän
keskussairaalasta eilen;
Kukaan ei pyrkinyt saattueen ohi
Muistohartaus televisioidaan
Tutkijalautakunta nimettiin
Oppositio elämöi niukoista tierahoista
- 26.3.2004 Isä perusti Emilialle muistorahaston
- 27.3.2004 Suomi hiljenee suremaan;
Suomi pysähtyy lauantaina muistamaan viikon takaisen Kongin-
kankaan bussiturman 23 uhria. Jo perjantai-iltana kokoontuttiin
Espoon Tapiolassa;
300 surijaa Espoossa
23 kynttilää uhreille
Surevaa auttaa läsnäolo
Näin voi auttaa surevaa: Faktalaatikko
- Helsingin sanomat
- 20.3.2004 Ihmiset pysähtyivät suremaan Konginkankaan uhreja;
Rukoushetkiä järjestettiin eri puolille maata
Myös presidentti, hallitus ja eduskunta ilmaisivat osanottonsa
Rekkakuski vastaa kuorman lastauksesta;
Kuljettaja: ”Paperirullat eivät heiluta perävaunua”
Kelikeskus ei havainnut tien äkillistä jäätymistä;
Suolausautoa ei hälytetty yöllä torjumaan liukkaita
Onnettomuusbussi oli uudehko ja hyväkuntoinen
- 21.3.2004 Surun maisema ; Kuvateksti;
Bulevardi Helsingissä perjantaina 19. maaliskuuta. Liputus kirjai-
lija Minna Canthin kunniaksi vaihtui nopeasti yleiseksi surulipu-
tukseksi kaikkialla Suomessa
- 27.3.2004 ”Vain kourallisen päiviä sinä annoit minulle”;
Tapiolan kirkossa hiljennettiin Konginkankaan murhenäytelmän
äärelle

